ಖಾರ್ವಿ ಚೇತನ

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ವಿಶ್ವ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ

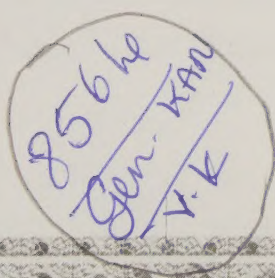
26.11.2021

ಖಾರ್ವಿ ಚೇತನ

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್

ಸಂಪಾದಕ : ವಿಶ್ವ ಕುಂದಾಪುರ

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ

Editor : Vishwa Kundapura

Publisher : JANAPRATHINIDHI PRAKASHANA
College Road, Kundapura 576 201

Cell : **9480106014**

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 2019

ಪುಟಗಳು : IV + 64

ಪ್ರತಿಗಳು : 500

ಬೆಲೆ : ರೂ. 50/-

First Print : 2019

Copies : 500

Price : Rs. 50/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಕಾಲೇಜ್ ರಸ್ತೆ
ಕುಂದಾಪುರ 576 201

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯರಾದವರು ಪತ್ರಕರ್ತ ವಿಶ್ವ ಕುಂದಾಪುರ ರವರು. ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಲೇಖನ ನೀಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಂದೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್‌ರವರ ಪರಿಚಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಛೇರಿಗೆ ಬಂದು ಲೇಖನ ನೀಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳ ಗುಚ್ಛವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿದೆ.

ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ರವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತಕ. ಸಮಾಜದ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದು ಎಂಬ ಕನಸನ್ನು ಹೊತ್ತವರು. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೊಂಕಣ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಜನ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಹದಾಸೆ ಹೊತ್ತವರು. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರು.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್‌ರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರ ಚಿಂತಕರ ಲೇಖನಗಳಿವೆ.

ಪ್ರೊ ಎ.ವಿ. ನಾವಡರಂತೂ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್‌ರವರನ್ನು 'ಖಾರ್ವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂತ' ಎಂದೇ ಕರೆದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಲೇಖನವಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ ನಾ'ಡಿಸೋಜರವರು 'ಕಡಲ ಕುವರ' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕರು ಇವರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಯಕನೆಂದೆ ಕರೆಯಬಹುದಾದ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್‌ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚುಟುಕು ಮಾಹಿತಿ ಯಷ್ಟೇ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಾನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ವಿಶ್ವ ಕುಂದಾಪುರ ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪಡುಕೋಣೆ
ಪ್ರಕಾಶಕ

ಅರ್ಪಣೆ

ಶ್ರಮಜೀವಿ

ಮೀನುಗಾರ

ಬಂಧುಗಳಿಗೆ

ಪರಿವಿಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಗವ್ರವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-2008

— ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ —

ಮಾನೆಸ್ತ್ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್

ತುಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಶೆತಾಂತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪಾರ್ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್
ತುಮ್ಕಾಂ ಹೊ ಮಾನ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ.
ಪರ್ಬಿಂ ತುಮ್ಕಾಂ!

ಎನ್. ಹರಿಕುಮಾರ್
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕುಂದಾಪುರ ನಾರಾಯಣ ಖಾರ್ವಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ್

ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಬಾಲ್ಮ್ಯಾಗ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003. ✆ : 2453167.
E-mail : konkanisahityaacademy@yahoo.co.in

ಕೊಂಕಣಿ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಪಾರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರಿಗೆ 2008ರಲ್ಲಿ'ಲೋಕವೇದ್' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಒಲವಿನ ತೊದಲು ಮಾತು.....

* **ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬುದು ಸಮೃದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಭರಣವಿದ್ದಂತೆ. ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆಯಂತೆ – ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್**
* **ಸಮಾಜ ನಿನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀನೇನು ಕೊಟ್ಟೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ – ಅನಾಮಿಕ**

ಸ್ವತಃ ನಮ್ಮ ಅಥವಾ ನಮ್ಮವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚ ತರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೂ ತಂದೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬರೆಯಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ, ಮೇಲಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಅವರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರ ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಕೊಂಕಣಿ ಕವನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಕವನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಕೃತಿಗೆ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಹರು. ಈ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಅವರ ನೆನಪನ್ನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಎಡಗೈಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಮೌಲ್ಯ ತರುವಂತೆ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದವರು ನನ್ನ ತಂದೆ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು (11.02.1929–15.06.2009) ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯಯಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು ನನ್ನ ತಂದೆ. ಪ್ರಚಾರವೆಂಬ ಅನಿಷ್ಟದಿಂದ ಬಹು-ಬಹು ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದವರು ನನ್ನ ತಂದೆ.

ಹಾಂ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲವೇ?. ಅದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳೆನಿಸುತ್ತದೆ!. ಹೌದಾ?. ಹೌದು, ಅವರು ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು!. ಆದರೆ ಅದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ತಾನು ಸೇರಿದ ತೀರಾ ಬಸವಳಿದ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಮಾಜವಾದ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕುಲಕಸಬಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಖಾರ್ವಿ ಜನರ ಪ್ರಗತಿಯೆಂಬ ಸಿಹಿಫಲವನ್ನು ಅವರು

ಬಯಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಅದೊಂದೇ ಫಲವನ್ನು. ತಮ್ಮ ಏಳೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಎಂಬ ಕದಿಯಲಾಗದ ಗಂಟು ಕೊಡಿಸಿದ್ದೇ ಅವರ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಗಂಗಾಬಾಯಿಯ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ.

ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲ ಸಿಗಬೇಕೆಂಬ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ತೋರಿದವರು ನನ್ನ ತಂದೆ.

ಈ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅವರು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆ ಎಂಬ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನವ ವಿಮೋಚನೆಯ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಸಾಧನ ಎಂದು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ, ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ, ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ, ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ, ಪಂಪ, ಕುವೆಂಪು... ಹೀಗೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬೆಳಕಿನ ದೊಂದಿ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳಕು ಪಸರಿಸಲು ನನ್ನ ತಂದೆ ಅನವರತ ದುಡಿದರು.

ತಂದೆಯವರು ತುಂಬಾ ಕಲಿತವರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದವರು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಒಳಗಣ್ಣು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಖರವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರ ಯಾವುದೇ ಪದವೀಧರರು, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದರೂ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ. ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸದಿದ್ದರೇನಂತೆ, ಅವರು ಜೀವಮಾನ ಪರ್ಯಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಕಾಯಕ ನಡೆಸಿದರು. ನರಸಿಂಹ ಆರ್ಕಾಟಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹಲವು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಜನರನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ಅಪ್ಪಟ ದೈವಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದೂ ಮೌಢ್ಯದ ಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಹೊರತರಲು ಹೆಣಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಜನಾಂಗದ ಅಮೂಲ್ಯ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದರು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಾರವಾರವರೆಗಿನ ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ

ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯಗಳ ಗಣಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಂಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗುವ ಅಪಾಯ ಅರಿತ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಹಾಡು-ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನವರತ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಖಾರ್ವಿ ಜನರ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೂರದರ್ಶನದ 'ಚಂದನ' ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿವೆ. ಮೂಲ ಜನಪದ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಸ್ವತಃ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಕೊಂಕಣಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮೀನುಗಾರರ ಶ್ರಮಜೀವನಕ್ಕೆ ದನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಭೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ 40ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ 1969ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ' ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಯುವಜನರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಾಗಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಮಹದಾಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೊಂಕಣ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯೂ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ 'ಮೀನು' ಚಿಹ್ನೆ ಹೊಂದಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ನೋವುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನಡೆದರೂ ಅವರನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ಮಹಾಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವರೊಬ್ಬ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಮೂಲ, ಅದರ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ರಂಗ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ ಕುರಿತಾದ ಸ್ಟರಕ್ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾಲಾಡಿ ಹುಡುಕಿದ್ದು ಅವರ ಈ

ಗುಣಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಅವರು ಬರೆದ ಒಂದೊಂದು ಮನವಿ ಪತ್ರವೂ ಒಂದೊಂದು ದಾಖಲೆಯಾಗಬಲ್ಲವು. ಅವುಗಳ ಒಕ್ಕಣೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಪೂರ್ಣ ಅಂಶಗಳು ಹಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕಾವು ಏರಿದ್ದಾಗ 1945ರ ಅಸಹಕಾರ ಆಂದೋಲನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸೈಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ಶಾಲೆಯ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್‌ರನ್ನು ಅನುತ್ತೀರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಗಂಗೊಳ್ಳಿಯ ಎಸ್‌ವಿಎಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ ಆನಂತರ ಕುಂದಾಪುರದ ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ (ಈಗ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜ್) ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು.

'ಬೆಳೆಯ ಸಿರಿ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಿಶನರಿ ಗುಂಪಿನ ಕೆರೆಟ್ ಕುಟುಂಬ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಇವರು ಶಾಲಾ ಮುಖಂಡನಾಗಿ ಮನೆಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಿದ್ದ ಅಜ್ಜ ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯ್ಕರ ಪ್ರೇರಣೆ-ಪ್ರಭಾವ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಮೇಲಿದ್ದುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯ್ಕರು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆ'ಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಇವರು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. 1960ರಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನಕುದ್ರು ದೇವರಾಯ ಉಡುಪರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಖಾರ್ವಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಫಿಶರೀಸ್ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ 'ಖಾರ್ವಿ ಚಿಂತನ' ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ಕೃಪಾಭವನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಏಳೂ ಜನ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ-ತಂಗಿಯರಲ್ಲಿ 'ಅಕ್ಷರ'ದ ಮೊದಲ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರ ಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿವಾದದ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀರಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಅಹಿಂಸೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ, ಮದ್ಯಪಾನ-ವಿರೋಧಿ, ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ-ವಿರೋಧಿ ನಿಲವುಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಸಾಕಾರಕ್ಕೆ ಅಹರ್ನಿಶಿ ದುಡಿದಿದ್ದರ ಹಿಂದೆ ಅದರ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಖಂಡಿತಕ್ಕೂ ಇದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಅನುಭವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದವರ ಭೂಹೀನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜ ಬಾಂಧವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬಗೆಗಿನ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಪ್ರೀತಿ–ಕಾಳಜಿಯೂ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡೆಸಿದ್ದ ಅಂಚೆ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕವನ ರಚನೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ 73ರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಗಳಿಸಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಅಪರೂಪದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಗೂ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸೌರಭ್' ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. 'ಪಂಚ್ಕಾದಾಯಿ', 'ಕೊಂಕಣಿ ಸೌರಭ್' ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ ಗೀತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವರು ಬರೆದ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಉದಯ ತರಂಗ' ಹಾಡು ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿಯ ಧ್ಯೇಯಗೀತೆ ಆಗಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯದಲ್ಲೂ ಇವರ ಕೃತಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿರುವುದು ಇವರ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು 2008ರಲ್ಲಿ ಜೀವಮಾನ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ನೀಡಿದ 'ಲೋಕವೇದ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೇ ಇವರು ಗಳಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಇಂಥ ಪ್ರಶಸ್ತಿ–ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಹಾತೊರೆಯದ, ಅಕ್ಷರಶಃ ಎಲೆಮರೆ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ನನ್ನ ತಂದೆ 15.06.2009ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. ಅವರು ಜನಿಸಿದ್ದು 11.02.1929ರಂದು. ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯ್ಕ್ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಬಾಯಿಯವರ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಿರಿಯರು. ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆ ತಮಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತದಿಂದ ತನು–ಮನ–ಧನಗಳಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಗೆ.

ತಂದೆಯವರು ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರಚಾರದ ಗೀಳಿನಿಂದ ದೂರವೇ ಇದ್ದವರು. ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೂ ಒಳಗಾದವರಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಅವರು ಯಾವತ್ತೂ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾದವರಲ್ಲ. ತಾನೊಬ್ಬ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರ ಎಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ ತರುಣರು ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಾದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ

ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗದೆ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚೇತನವಾಗಿ ಉಳಿದರು.

"ಮಂದಿಯ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅಗ್ಗದ ಸ್ತುತಿ, ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳ ವ್ಯಾಮೋಹ– ಇವುಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗದೆ, ತಾನು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ನಿಃಶಬ್ದವಾಗಿ ಮಾಡುವಾತನೇ ನಿಜವಾದ ಕರ್ಮಯೋಗಿ" ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಆಗಿದ್ದವರು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು.

ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಕೆ.ವಿ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ತಂದೆ ಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಕೆ.ವಿ. ಸಂಜಯಕುಮಾರ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ ಆಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಬಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ನಾನು ಬರೆದು ಅದಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದು ಅವರ ಕೆಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಏಳು ಮಂದಿ ಅಣ್ಣ–ತಮ್ಮಂದಿರು ಹಾಗೂ ತಂಗಿಯರು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದು ಗರ್ಲ್ಸ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಎಂದೇ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ತಂದೆಯವರು ಪ್ರತಿದಿನ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಆರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಊಟದ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣವೆಂದು ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ನಾನು, ಅಣ್ಣ ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮನ ಜೊತೆ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರು ಸದಾ ಫೈಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಡಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಸಂಬಂಧಿ ಕಡತಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ತ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿತ್ತು.

ತಳ ಸಮುದಾಯದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಸ್ಮಿತೆ ಕೊಡಿಸಲು ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ, ಬದ್ಧತೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಊಟ-ತಿಂಡಿ-ನಿದ್ದೆಯನ್ನೂ ಮರೆತು ಅವರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಈ ಗುಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನನ್ನಲ್ಲೇನಾದರೂ ಒಂಚೂರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ ಎನ್ನುವುದು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ತಂದೆಯವರ ಬಳುವಳಿಯೇ ಹೌದು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಅವರೇ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ.

ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯಂತೆ ತಾನು ಉರಿದು ಸುತ್ತಲಿನವರಿಗೆ ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂದೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಗಂತ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯರಿಗಿಂತ ಮುನ್ನ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ ಯಾರಲ್ಲೂ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಲೀ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ತಂದೆಯವರೊಬ್ಬರೇ ಕಾರಣರೆಂದು ಹೇಳುವುದಾಗಲೀ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಗೊಂದು ಮೂರ್ತರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ಅರಿವಿನ ದಿಗಂತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಅಪಾರವಾದುದು, ಅನನ್ಯವಾದುದು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದ ಸಂಗತಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ಪರ್ಯಾಯ ಪದದಂತಿದ್ದ ಅವರು ಹಚ್ಚಿದ ಜ್ಞಾನದ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡವರು, ಅವರ ಇತರೆ ಕಾರ್ಯ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆದವರು ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾ ಆ ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಆರದಂತೆ ಮುಂದಕ್ಕೊಯ್ಯುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಗೌರವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು, ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೇ ತಾನೆ?.

ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಅವರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಕೊಂಕಣಿ ಕವನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಕವನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಕೃತಿಗೆ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಹರು. ಈ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಅವರ ನೆನಪನ್ನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಕವನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇದನ್ನು ಅವರ ಆತ್ಮೀಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದ ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ ಮತ್ತು ಡಾ. ನಾ. ಡಿಸೋಜರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಶಿಪ್ಯಾ

ಗಣಪತಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಕೂಡ ಲೇಖನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ತಂಗಿ ಕೆ.ವಿ. ವೀಣಾಕುಮಾರಿ ಕೂಡ ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ತಂದೆಯವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ ಎದುರಾದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು. ಆಗಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅವರು ಪ್ರಚಾರಪ್ರಿಯರಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಬರಹಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಚ್ಚರಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕವನಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸೋದರ ಸಂಜು (ಕೆ.ವಿ. ಸಂಜಯಕುಮಾರ್) ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಿನದಕ್ಕಿಂತ ಅವರು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಾದಾಗ ಅವರ ಮಹತ್ವ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ತಂದೆಯವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ನಿಜವಾಯಿತು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ವಿಷಾದ ಈಗ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರ ನಿಧನದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟರೂ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 'ಸಾರಿ ಬಾಪ್ಪಾ' ಅನ್ನುವಾಗಲೇ, 'ಬೆಟರ್ ಲೇಟ್ ದ್ಯಾನ್ ನೆವರ್' ಎಂಬ ನುಡಿಯಂತೆ ಈಗಲಾದರೂ ಇದನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಿದೆ.

ಅಪ್ಪ ಬದುಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈಗ 90 ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. 80 ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬು ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದುಕಿದ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅಕ್ಷರ ನಮನ.

ತಂದೆಯವರು ನಿಧನರಾಗಿ ಒಂದು ದಶಕ ತುಂಬುತ್ತಿರುವ ಈ ವರ್ಷ (2019), ಅವರ ಮಾನಸ ಶಿಶು 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ'ಯ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ವರ್ಷವೂ ಹೌದು. ಇಂಥದ್ದೊಂದು ವಿಶೇಷ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಕತಾಳೀಯವಾದರೂ ಇದೊಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಸಂದರ್ಭವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ತರುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ಸಹಮತ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಅಣ್ಣ ಕೆ.ವಿ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್, ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಕೆ.ವಿ. ವಿವೇಕ್ (ವಿಕ್ಕಿ), ಕೆ.ವಿ. ಅಶೋಕಕುಮಾರ್, ಕೆ.ವಿ. ಸಂಜಯಕುಮಾರ್, ತಂಗಿಯರಾದ ಕೆ.ವಿ. ಉಷಾಕುಮಾರಿ, ಕೆ.ವಿ. ವೀಣಾಕುಮಾರಿ, ಬಾವಂದಿರಾದ ನೃತ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್ ಎಸ್. ಎಂ. ಸುಧೀರ್ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ ಪುರಸಭೆ ಸದಸ್ಯ ಎಚ್.ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಖಾರ್ವಿ ಇವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪತ್ನಿ ಮಮತಾ ಕುಂದಾಪುರ, ಮಗ ದೀಪಕ್ ಕುಂದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಮಗಳು ದೀಪ್ತಿ ಕುಂದಾಪುರ

ಇವರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಆಪ್ತ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ, ಡಾ. ನಾ. ಡಿಸೋಜ, ಜಿ. ಗಣಪತಿ ಶಿಪ್ಪಾ ಮತ್ತು ಸಹೋದರಿ ವೀಣಾ ಇವರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಇನ್ನು ತಾಯಿ ಗಂಗಾಬಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆಯದೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?. ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದಾಗಿ 'ಕುಟುಂಬದೊಳಗಿದ್ದೂ ಹೊರಗಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದಾಗ' ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಕಷ್ಟ, ತಾಪತ್ರಯ, ಕಿರಿಕಿರಿಗಳ ನಡುವೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಲಹಿದ ಆ ಮಹಾಮಾತೆಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು.

ಕೃತಿಯ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರೂ ಆದ 'ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ'ದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪಡುಕೋಣೆ ಇವರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

– ವಿಶ್ವ ಕುಂದಾಪುರ

ಕೋಲಾರ
01.08.2019

****

ಖಾರ್ವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂತ

✍ – ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಡೀನ್
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಇದು ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯ ನೆನಪಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಳೆಯದು. ಕುಂದಾಪುರ ನಗರದ ಒಳಗಿದ್ದೂ 'ಒಳಗಿನವರಾಗದ' ಮೀನುಗಾರ ಸಮುದಾಯ ಖಾರ್ವಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು, ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಬಗೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಖಾರ್ವಿಕೇರಿಯ ಸಮೀಪವಿದ್ದ ಖಾರ್ವಿ ಬಂಧು ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದೆ. ಆಗ ಸಂಜೆ ಇಳಿದು ಮುಸ್ಸಂಜೆ ತಲೆ ಹಾಕಿತ್ತು. ಹಂಚು ಹೊದಿಸಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ. (ಆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು; ಮನೆ ನೋಡಾ ಬಡವರು, ಮನ ನೋಡಾ ಘನರು- ಬಸವಣ್ಣ). ಅಂಗಳದಿಂದ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದಾಗ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪೀಠೋಪಕರಣ ಮಾತ್ರ. ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಒಂದೆಡೆ ಲಾಟೀನು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು- ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾಟೀನ್‌ನ ಮಬ್ಬು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಮುಖ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಉಟ್ಟ ಬಣ್ಣದ ಲುಂಗಿ. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಪರಿಚಯದ ವಿನಿಮಯ. ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸ್ವತಃ 'ಒಳಗಿನವರಾದ' ತಾವು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಬಂಧುಗಳ ಅಂದಿನ ಇರವಿನ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಉಲ್ಲಸಿತರಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಒಳಗಿನವರಾಗಿದ್ದೂ ಹೊರಗಿನವರಂತಿದ್ದರು-ಗೇರುಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜ ಹೊರಗಿರುವಂತೆ.

ಖಾರ್ವಿಗಳ ಹಿಂದಣ ಕತೆಯನ್ನು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಖಾರ್ವಿಗಳು ನೆಲೆಸಿದ ಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ತನ್ನ ಜನರ ಬದುಕಿನ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ಲವಲವಿಕೆ ತೋರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಕುಂದಾಪುರದ ಖಾರ್ವಿಕೇರಿ, ಮದ್ದುಗುಡ್ಡೆ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ತ್ರಾಸಿಯ ಕಡಲ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ನೆಲದ ಬಲವಿಲ್ಲದ, ಜೋಪಡಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಬದುಕಿನ ದಾರುಣ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರು (ಮುಂದೆ ಅವರ ಜತೆ ಹಲವು ಕೂರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋದೆ). ನಾನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಸ್ವಂತ ನೆಲ-ಜಲದ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಖಾರ್ವಿಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹುಂಬರು. ಆ ಕಾಲದ

ಖಾರ್ವಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬರೆದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಆ ಸಮಾಜ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಅರಿವಿನ ಶೋಧ, ಸ್ವಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ಸಂಪೂರ್ಣ' ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಾಡ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು ದೊರೆತ ಪುಡಿಗಾಸಿನ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆಯೇ ಬದುಕುವ ದುಸ್ಥಿತಿ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಡಲ ದಡದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಹಿಡಿದು ತಂದ ಮೀನನ್ನು ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಮಾರಿ ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಸಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುವುದರಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ 'ಅನ್ನ'ವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂದು ನಾನು ಕಂಡ ಖಾರ್ವಿಕೇರಿ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಲಂಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಡಲ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲೇ ಜೋಪಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಾವಿಯ ನೀರೇ ಗತಿ ಅವರಿಗೆ. ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯ ನರಕ ಯಾತನೆ. ಆದರೆ ಕುಂದಾಪುರದ 'ಮುಂದುವರಿದ' ಮಂದಿಗೆ ಖಾರ್ವಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ. ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಎಂದು.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಖಾರ್ವಿ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗೇ ನಾವೂ ಎಲ್ಲರಂತಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಛಲದ ಕಿಚ್ಚು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸರಕಾರದ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಮಂದಿಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ಬಂದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹ, ತೃಪ್ತಿಯ ಸಮಾಧಾನ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಮಾತಿನ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿಯೂ ವಿಷಾದವೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜತೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜನರು ಗಮನ ಹರಿಸದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅತೃಪ್ತಿ ಇತ್ತು. ಗೋವಾ-ರತ್ನಗಿರಿ ಭಾಗದಿಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಓಡಿಬಂದ ಬಗೆಗೆ ತಾನು ಕೇಳಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ತನಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವೊಂದು ಖಾರ್ವಿ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಉತ್ತರದ ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹರಕಲು ಬಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ನೋವಿನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಜತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಬೈಂದೂರು, ಶಿರೂರು, ಭಟ್ಕಳ ಮುಂತಾದ ಕಡಲ ಧಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ತರುವ, ಹೊರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ 'ಆರ್ಕಾಟಿಗಳು' ತಮ್ಮವರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸದ ನೆನಪನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಕರಾವಳಿಯ ಮೊಗವೀರರಷ್ಟು ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗಲೀ, ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ, ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ತಮ್ಮವರಿಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಾಗ ನೋವಿನ ಕ್ಷೀಣ ದನಿಯೊಂದು ಅಶ್ರುತ ದನಿಯಾಗಿ

ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದು ಸರಕಾರ ತಮ್ಮನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಕ್ರೋಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಓದಿನ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ದುಡಿಮೆಯ ಫಲವನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ ಚಾಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗು ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಓದಿನ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಷಾದ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಕುಂದಾಪುರ ಕಾಲೇಜಿನ ಎನ್‌ಸಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಅವರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಸಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ವಿದ್ಯೆ ತಿಳಿಸುವ ತರಗತಿ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಖಾರ್ವಿ ಹಿರಿಯ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಹೇಳಿದರು. “ನಮ್ಮ ಜನ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೋಕಿಗಳು. ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೀನು ಬಿತ್ತೆಂದರೆ ಆ ದಿನ ಮನೆಮಂದಿಗೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ. ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ಎಂದಿಗಿಂತ ‘ಎಣ್ಣೆ’ಯ ಬಳಕೆಯೂ ತುಸು ಹೆಚ್ಚು. ಅಂದರೆ ‘ನಾಳಿನ ಕತೆ ನಾರಾಯಣನೇ ಬಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವ ಜನ ಅವರು”. ಹಾಗೆಂದರೆ ನಾಳೆಗೆ ಕೂಡಿಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ.

ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಖಾರ್ವಿಗಳ ಜನನಾಯಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಎತ್ತರ, ತರಬೇಕಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಿವಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಸೌಜನ್ಯಯುತ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಿಂದಲೇ ತಮ್ಮವರಿಗೆ ಸರಿದಾರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಕುಲಬಾಂಧವರಿಗೆ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ; ದೂರದಿಂದಲೇ ಗೌರವ ವಂದನೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣಮಟ್ಟಿನ ಅಸಹನೆ, ಸಿಟ್ಟು ಕೂಡ ತೋರಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ದಾರಿ ತುಳಿವವರನ್ನು, ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಿಟ್ಟು. ಹಾಗೆಂದು ಅವರನ್ನು ಅವರ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಡದೆ, ಕೈಹಿಡಿದು ಎರಡು ಬೈಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಚಾ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಈ ಬಗೆಯ ವರ್ತನೆ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಲಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಯಾವುದೇ ‘ಇಸಂ’ಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜನ ಓದಬೇಕು, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಬೇಕು, ಶುದ್ಧಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು, ಉಳಿತಾಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅನುಕರಣೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ತಮ್ಮ ‘ಸ್ವ’ವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲವೂ

ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ 'ಗತ'ವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಹಳಹಳಿಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ, ನವೀಕರಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣದ ಒಪ್ಪಿತ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಶಾಲೆಗಳಾಗಬೇಕು, 'ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಆಗಬೇಡವೇ?" ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಓದುವವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಂದಾ ಎತ್ತೋಣ, ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಧೋರಣೆ ಅವರದು.

ನಾನು ಕಂಡ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನ ಖಾರ್ವಿಕೇರಿಯ ಖಾರ್ವಿ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ಸ್ವಹೀನತಾ' ಭಾವನೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದರೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು 'ಗುಪ್ತ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡದೆ ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನವರನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಖಾರ್ವಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನಾಕೆ ಡಾ. ಗಾಯತ್ರಿ ನಾವಡ ನಡೆಸಿದ ಖಾರ್ವಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ ಅವರೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು. ಮುಂದೆ ನೆರವಾದವರು ಸುಬ್ರಾಯ ಸಾರಂಗ, ಕೆ. ಗಣಪತಿ ನಾಯ್ಕ, ಬಸವ ಖಾರ್ವಿ ಮೊದಲಾದವರು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಸಮುದಾಯ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾದುದು ಖಾರ್ವಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ- ಅದು ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ.

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಕುಂದಾಪುರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರಾಯಿತು, ಅವರ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಅವರಿವರ ಜತೆ ಮಾತುಕತೆ, ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಹರಟೆ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಏಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದರು. ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರವೂ ತಮ್ಮ ಹಳೆಗಾಲದ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಹೊಸದಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆರಕ್ಕೆ ಏರದ ಮೂರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯದ ಸಂತೃಪ್ತ ಜೀವಿ. ಅವರ ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ನಡೆನುಡಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಳ-ಸ್ವಚ್ಛ. ತಿಳಿ ನೀರಿನಂಥ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು.

'ತಾಯಿಯಂತೆ ಮಗಳು, ನೂಲಿನಂತೆ ಸೀರೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರ ಮಕ್ಕಳು ಅಪ್ಪನಂತೆ ಖಡಕ್ ಮಂದಿ. ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ ವಿಶ್ವ

ಕುಂದಾಪುರ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೇರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಗುರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಐ ಸಂಘಟನೆಯ ನೇತಾರನಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ತಕರಾರುಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಕಾಲೇಜ್‌ನೊಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಾಲೇಜ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದೂ ಉಂಟು. ನಾನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು 'ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಅದು ಉಗ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಿ, ಬೀದಿ ಹೋರಾಟ ಬೇಡ' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದೆ. ಅಂದಿನ ಅವರ ಸಣಕಲು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾದ ಹೋರಾಟದ ಕಸುವು ಇದ್ದಿತ್ತು . ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಂದೆ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರ ಒಳಪ್ರೇರಣೆ ಇತ್ತೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು 1993ರಲ್ಲಿ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗಲೇ ವಯೋಸಹಜ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಸವಳಿದಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವರು ಅಗಲಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವರ ತುಟಿಯಂಚಿನ ಮುಗ್ಧ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮಂದಹಾಸ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಂದೂ ಮಾಸದು. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು: "ಖಾರ್ವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಒಬ್ಬ ಸಂತ" ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕರು ಎಂದು.

****

ಕಡಲ ಕುವರ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ

✍ – ಡಾ. ನಾ. ಡಿಸೋಜ
ನೆಹರು ನಗರ
ಸಾಗರ – 577 401

ನನಗೆ ಕಡಲು ಅಂದರೆ ಅದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹುಚ್ಚು. ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ, ಸಾವಿರ ಅಲೆಗಳನ್ನ ಉರುಳಿಸುವ ಅದರ ಅಚ್ಚರಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅದು ಮಾಡುವ ಗರ್ಜನೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ಜಲಚರಗಳು, ಇನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಐದಡಿಯ ಮನುಷ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಡಲಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಬಂಧ, ಅವನಿಗೂ ಕಡಲಿಗೂ ಇರುವ ಸ್ನೇಹ, ಒಡನಾಟ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟವನು ನಾನು. ಮುರುಡೇಶ್ವರದ ನನ್ನ ಅಜ್ಜನ ಮನೆ ಕಡಲ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ ಈ ಅಜ್ಜನ ಮನೆಯ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಡಲಿನ, ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ನಾನು. ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳಾದ ಖಾರ್ವಿ, ಮೊಗೇರ, ಹರಿಕಂತಾರ, ಗಾಬಿತ್ ಮೊದಲಾದವರ ಬದುಕಿನಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದವನು ನಾನು. ಮುರುಡೇಶ್ವರದ ಕಡಲ ತಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ನಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನ ಕಣ್ ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವ. ಅವರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಒಣಗಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು.

ನನ್ನ ಈ ಹವ್ಯಾಸ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ನನಗೆ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನ ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ನೋಡುವ ನಾನು ಈ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕನ್ನ ಕೂಡ ಗಮನಿಸ ತೊಡಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡ ತೊಡಗಿದಾಗಲೇ "ತರಂಗ" ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆದ ದಿ. ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ ಕುಮಾರ ಗುಲ್ವಾಡಿಯವರು ಈ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡರು. ನಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನ ಬರೆದು ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನೋ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೋ ಬರೆಯುವವ ನಾನು. ಅಂತೆಯೇ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯ ಹೊರಟೆ. ಈ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ನನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯ ಅರಿವಾಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಇಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನ ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ.

ಹೀಗೆ ಹೊರಟಾಗ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಸಿಕ್ಕವರು ಕುಂದಾಪುರದ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಖಾರ್ವಿ.

ನನ್ನ ನೆನಪು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಅನ್ನುವುದಾದರೆ ವಾಸುದೇವ ಖಾರ್ವಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಅದೇ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ತುಂಬಾ ಸರಳ, ಸ್ನೇಹಮಯಿ. ಒಂದು ಬಿಳಿ ಶರಟು, ಒಂದು ಅಡ್ಡ ಪಂಚೆ. ಸದಾ ಮುಗುಳು ನಗೆ. ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ. ಜನಾಂಗದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಖಾರ್ವಿ ಜನರಿಗೆ ವಾಸುದೇವ ಅಂದರೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ. ಅವರ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನ ಕಂಡಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೆ ಅನಿಸಿತು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಓರ್ವ ಲೇಖಕರು ಮೀನುಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದು, ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮೀನುಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ ಲೇಖಕ ಅಜ್ಞಾತ ವಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನ ಮುಚ್ಚರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪತ್ರಿಕೆ ಧಾರಾವಾಹಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು.

ನಾನು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಅವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಈ ಮೇಲಿನ ಘಟನೆಯನ್ನ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರು ಹಾಗೂ "ನೀವು ಬರೆಯಲಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ನನ್ನ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಕಳಂಕವನ್ನ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಇರಬಾರದು, ನನ್ನ ಸಮುದಾಯ ಅಭಿಮಾನ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬದುಕಿರುವಂತಹದು. ವಿನಾಕಾರಣ ಅದನ್ನ ಬೀದಿಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬಾರದು" ಎಂದರು. ನಾನು ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರೋಮಾಂಚಿತನಾದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಅಭಿಮಾನ, ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಮುದಾಯದ ನಿಷ್ಠೆ ಗೌರವವನ್ನ ನಾನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟೆ.

ನಂತರ ವಾಸುದೇವ ನನಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದರು. ಅವರು ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಧತಿ, ಆಚರಣೆ, ಅವರ ಬದುಕು, ಬವಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ನಂಬಿಕೆ, ಅವರು ಬಳಸುವ ಬಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹೆಸರು ವಿವರ, ಮೀನುಗಳ ಪರಿಚಯ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ, ಹೀಗೆ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಸಾಲದೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕುಂದಾಪುರ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಭಟ್ಕಳ, ಮುರುಡೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಶಿರಾಲಿ, ಅಳವೆದಂಡೆ, ಬೇಲಿಕೇರಿ, ಪಡುಬಿದ್ರೆಯ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮೀನುಗಾರರ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದವರನ್ನು, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮೀನುಗಾರರನ್ನು,

ಅವರ ಸಾಹಸ ಗಾಥಗಳನ್ನು, ಮೀನು ಮಾರುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನನಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿದೆ, ಚಾ ಕುಡಿದೆ, ಎಳನೀರು ಕುಡಿದೆ, ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣರಾದವರು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಅಭಿಮಾನ, ಪ್ರೀತಿ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಟ್ಕಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಖಾರ್ವಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಜನಾಂಗದ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓರ್ವನಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ ಕೂಡ.

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವರ ಮೂಲಕ ಈ ಹಿಂದಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಇವುಗಳ ಲಾಭ ನಷ್ಟ, ಹಿಂದೆ ಜನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಷ್ಟ, ಇಂದು ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದು, ಕೆಲ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ, ಕಡಲು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಬದಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದು, ಇಂದು ಕಡಲು ತನ್ನ ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಊರು ಕೇರಿಗಳನ್ನ ನುಂಗುತ್ತಿರುವುದು, ಸರಕಾರದ ಅಸಹಜ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಡಲಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನ ವಾಸುದೇವರಿಂದ ಅವರು ಭೇಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೀನುಗಾರರಿಂದ ನಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಕಡಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಮೀನನ್ನು ಮಾರುವಾಗ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಆಗುವ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೀನುಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡ ತೊಡಗಿತು. ಮೀನುಗಾರರ ಅದೂ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ನನಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ಮತ್ತೂ ಅಧಿಕವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಓರ್ವ ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನನ್ನು ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ ತನ್ನವನು ಅನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತು, ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು, ಪ್ರೀತಿಸಿತು ಅಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ಖಾರ್ವಿ ಕುಂದಾಪುರ. ಅವರ ಸಹಜ ಸರಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಆ ಜನಾಂಗದವರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಗೌರವ. ಆ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ವಾಸುದೇವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರೀತಿ.

ವಿಶಾಲವೂ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಆದ ಕಡಲಿಗೆ ಹೋದ ನಾನು ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ನೀರನ್ನ ತಂದೆ. ನಾನು ಈ ಪ್ರವಾಸದ ನೆರವಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದೆ. ಅದು "ಕಡಲು ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ".

ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಕಡಲು ನಮ್ಮನ್ನ ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಅರ್ಥ. ನಮಗಾಗಿ ಅದು ದಾರಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ. ಅದು ಅಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನ ನಮಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಅದು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಖಾರ್ವಿ ಶಬ್ದವನ್ನ ಬಳಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡ ಬಾರದು ಅನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಧೋರಣೆ.

ಖಾರ್ವಿಗಳು ನಾನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದಂತೆ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರು, ಕಡಲ ಆರಾಧಕರು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನ ತಣಿಸಲು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುವವರು, ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆ, ಕತೆ, ಹಾಡುಗಳನ್ನ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ಸೊಗಸನ್ನ ತಂದು ಕೊಂಡಿರುವವರು, ಅವರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ತಲೆದೂಗಿದ್ದೇನೆ, ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

"ಕಡಲು ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ" ಹದಿನೆಂಟು ವಾರ "ತರಂಗ" ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಕಡೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡಲನ್ನ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮೀನುಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಈ ಕೊರತೆ ನೀಗಿತು ಎಂದು ಓದುಗರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ನಂತರ 1994ರಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ 'ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್'ನವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನ ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಮಾಡುವ ಮಾತನ್ನ ಆಡಿ ಮುಂದೆ ಬಂದರಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸ ಏಕೋ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ ನನ್ನ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ಕಾರಣ ಅನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುವ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳೆದ ಈ ದಿನಗಳ ನೆನಪು ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

****

ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನಣ್ಣ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ...

✍ **ಜಿ. ಗಣಪತಿ ಶಿಪ್ಪಾ**
ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಭಾ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ.

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ, ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮಗ, ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಷ್ಟೆ ನನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗಳೇ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತೆಯೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗೌರವಾದರದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಅವರು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಸ್ತಾನದ ಕೋಡಿ ಕನ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇರಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಆನಂತರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಅದೇ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಯೋನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು.

ತನ್ನ ಜನಾಂಗವಾದ 'ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ' ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಚಿಂತನೆ-ಕಾರ್ಯಗಳು ಅನನ್ಯವಾದವುಗಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಆಸೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಅಂದಿನ ಮುಖಂಡರಾದ ದಿವಂಗತರಾದ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಆರ್ಕಾಟಿ ಸಾಸ್ತಾನ, ಗೋವಿಂದ ಪಟೇಲ ಕೋಡಿ ಬೆಂಗ್ರೆ, ಕೆ. ಸುಬ್ರಾಯ ಸಾರಂಗ ಕುಂದಾಪುರ, ಜಿ. ದೇವರಾಯ ಕಾನೋಜಿ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಕೆ. ಸಂಜೀವ ಖಾರ್ವಿ, ಭೈರು ಮಂಜುನಾಥ ಖಾರ್ವಿ ಭಟ್ಕಳ, ಜಿ. ಉಪೇಂದ್ರ ಆರ್ಕಾಟಿ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಜಿ. ಬಸವ ಪಂಡಿತ್ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಇತರರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು 1958ರಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮೀನುಗಾರರ ಸಂಘ (ರಿ) ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು. ಇದರ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಕಚೇರಿ ಗಂಗೊಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸಂಘದ ಹೆಸರು 'ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಂಘ (ರಿ)' ಎಂದು ನಾಮಾಂತರವಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅದು 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಭಾ (ರಿ)' ಎಂದು ನಾಮಾಂಕಿತವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂಘವು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಾರವಾರದವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ದೇಶದ

ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ನೆಲೆಸಿರುವ ಹಿಂದುಳಿದ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮೀನುಗಾರರ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ ನಂತರ, ಸೋದರರಾರದ ಕೆ.ಜಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಹಾಗೂ ಕೆ. ಕೇಶವ ಖಾರ್ವಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕುಂದಾಪುರದ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಹಲವು ತರುಣರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕಾಗಿ 1969ರಲ್ಲಿ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು. ವಿದ್ಯಾರಂಗದ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯು ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜದ ಅಶಕ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯಹಸ್ತ ಚಾಚುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿಯೂ ತೀರಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜವು ಸರಕಾರದ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನ ಪರ್ಯಂತ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಕಲು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದ ಕುರಿತ ಸ್ಟರಕ್ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿನ ಅವರ ಕೆಲಸ ಕೇವಲ ಮೇಲ್ಪದರದ್ದಲ್ಲ, ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಈ ಕೆಲಸವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ತಾನು ಸರಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕೃತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರವೂ ಯಾವುದೇ ಪದಾಧಿಕಾರಿ ಆಗದೆ ಇತರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದು ಅವರ 'ಸ್ಥಾನ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯ' ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಕೊಂಕಣಿ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಇವರ ಅಪಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇವರಿಗೆ 2009ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಜಾನಪದ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಇವರ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ 1979ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಂಘವು 1979 ಡಿಸೆಂಬರ್ 16 ರಂದು ಖಾರ್ವಿ ಜನರ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಟಿ.ಎ. ಪೈ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಸಚಿವರು ಈ

ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್‌ರ ಸಂಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಹಾಜನ ಸಭಾ ಇದರ ಸಹ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಣ್ಣ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್‌ರ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಇವರಂಥ ಚೇತನದ ಜೊತೆ ಒಡನಾಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ.

****

ನನ್ನ ತಂದೆ

✍ ಕೆ.ವಿ. ವೀಣಾಕುಮಾರಿ

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಎಂದರೆ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಓರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನ ಅಂತಲೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಯ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಾರವಾರದವರೆಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದವರು ನನ್ನ ತಂದೆ.

ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಚಿಂತನೆಯ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಆಸರೆಯಾಗಿ ನಿಂತವರು ತುಂಬು ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತ ನನ್ನ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರಾದ ಗಂಗಾಬಾಯಿ.

ತಂದೆಯವರ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಯ ಫಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು 1969ರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆದಿದ್ದೇ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ. ವಿದ್ಯಾರಂಗವು ಇಂದು ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಮಾಜದ ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಚಿಂತಕರು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.

ಹಿಂದುಳಿದ ಮೀನುಗಾರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆ ಘಟಕವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಮರೆಯುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿಯೂ ಮೌಢ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಅವರು ದನಿ ಎತ್ತಿದರು. ಮಾರಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಯುವಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು.

ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾದ ಹೋಳಿ ಕಾಮದಹನದ ಹಾಡುಗಳು ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪೋಷಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

1994ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಲಾಟ, ಜಡೆ ಕೋಲಾಟ, ಗುಮ್ಟಿ, ಗಡ್ಡೆ, ದಾಲೋರಿ, ಮರೋಳಿಯಂಥ ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದ ಜನಪದ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಹೋಳಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಫಲತೆ ಕಂಡು ತದನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದಾಗ ತಂದೆಯವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ

ಭಾವ ಸ್ಫುರಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿದೆ. ಈಗಲೂ ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರಂಗದ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ "ಖಾರ್ವಿ ಚಿಂತನ" ಕೂಡ ತಂದೆಯವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಮನೆ ಮಾತಾಯಿತು.

ಜಡೆ ಕೋಲಾಟ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧಾರವಾದಾಗ ತಂದೆಯವರು ಮನೆಯ ಛಾವಣಿಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೋಲಾಟದ ತಾಲೀಮಿಗೆ ನನಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದು ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕೆಲಸದತ್ತ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು, ಸೆಳೆಯಲು ಬುನಾದಿಯಾಯಿತು.

ತಂದೆಯವರು ಇಂದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ಸದಾ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

****

ಜೀವನ ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದ ಸಂಮಾನ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2008ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಲೋಕವೇದ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಕುಂದಾಪುರದ ಕೆ.ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರಿಗೆ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. 2009 ಮೇ 23ರಂದು ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿಂದುಳಿದ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗದ ಜನಪದ ತಜ್ಞ, ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಎಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ ವಾಸುದೇವರನ್ನು ಅವರ ಜೀವನ ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಅಭಿನಂದನೀಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಆದರೆ, 80ರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದ ವಾಸುದೇವ (ಜನನ 11.02.1929) ಇವರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಸಿದ್ದು (ನಿಧನ 15.06.2009) ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗಕ್ಕೆ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಆಘಾತ.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕರಾವಳಿಗುಂಟ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯಗಳ ಗಣಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ, ಕಡಲು-ನದಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಮರಳುವಾಗ ಇವರು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ಈ ಜನರ ಶ್ರಮಜೀವನದ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಹೋಳಿ ಮೊದಲಾದ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ಮದುವೆಯಂಥ ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳೂ ನೃತ್ಯಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಕೋಲಾಟ, ಗುಮ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ನೃತ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಂಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗುವ ಅಪಾಯ ಅರಿತ ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ ಇವರು ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಹಾಡು-ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನವರತ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಖಾರ್ವಿ ಜನರ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೂರದರ್ಶನದ 'ಚಂದನ' ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿವೆ.

ಮೂಲ ಜನಪದ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಸ್ವತಃ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಕೊಂಕಣಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮೀನುಗಾರರ ಶ್ರಮಜೀವನಕ್ಕೆ ದನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಇವರು ಮಾಡಿದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ತಾವು ಕಲಿತದ್ದು ಕೇವಲ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಾದರೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜ ಬಾಂಧವರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಇವರು, ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ 40ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ 1969ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ' ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರದಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಾಸುದೇವರು ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಣೀತ ಸಮಾಜ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಮರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕುಡಿತದ ಚಟವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಅಹರ್ನಿಶಿ ದುಡಿದರು. ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ ವಿರುದ್ಧವೂ ಸಮರ ಸಾರಿದ್ದ ಇವರು, ಕುಂದಾಪುರದ ಮಹಾಂಕಾಳಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಾರಿ ಹಬ್ಬದ ವೇಳೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ ಆಚರಣೆ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ದುಡಿದಿದ್ದ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್, ನಂತರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಉದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸೌರಭ್' ತ್ರೈಮಾಸಿಕದ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತರ ಕೊಂಕಣಿ ರಚನೆಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಪಂಚ್ಕಾದಾಯಿ' ಮತ್ತು 'ಕೊಂಕಣಿ ಸೌರಭ್' ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡೆಸಿದ್ದ ಅಂಚೆ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕವನ ರಚನೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ 73ರ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕುರಿತು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ಇವರು ಬರೆದ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ-ಉದಯಗೀತೆ'ಯು ಇಂದಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯ ಧ್ಯೇಯಗೀತೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸುದೀರ್ಘ ಕೊಂಕಣಿ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುವುದು ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯದಲ್ಲೂ ಇವರ ಕೃತಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿರುವುದು ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್‌ರ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

'ಕರ್ಮಣ್ಯೇವ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥೇ ಮಾ ಫಲೇಷು ಕದಾಚನ' ಎಂಬ ಗೀತೆಯ ನುಡಿಯಂತೆ ಸದಾ ನಿಷ್ಕಾಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಾಸುದೇವರು ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗರಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಹಸಿರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪರಿಚಯ ಲೇಖನ ನುಡಿನಮನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವ್ಯಂಗ್ಯವೇ ಸರಿ.

ಏನೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಸವಿಯಲು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಹಿರಿಯ ಚೇತನ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯ-ಕೃತಿಗಳು ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಾರೈಸೋಣ.

('ಜನವಾಹಿನಿ', 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ' ದೈನಿಕ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರದ 'ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನ)

****

ಕೊಂಕಣಿ ಕವನಗಳು

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ಮರಣ್

ಪ್ರಾತಃ ಕಾಳ ಸಕಾಳಿಕ ದೇವಾಲೆ ಧ್ಯಾನ ಕರಾ/
ಓಂ ನಮೋ ಓಂ ನಮೋ ಮ್ಹಣತಾ ಶಾರದೆ ನಾಮ ಉಚ್ಚಾರ/

ವಿದ್ಯಾ ಮಾತೆ ಜ್ಞಾನ ದಾತೆ ಸನ್ಮತಿ ದೇ ಮ್ಹಣತಾ/
ಚಂಚಲ ಮನ ಶುದ್ಧಿ ಜಾವ್ನು ಸತ್ಫಲ ಮಿಳತಾ//

ಸೋಳಾ ಜಾತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ ರೀತಿ ಉಲ್ವಾಣಿ/
ಭಾವೈಕ್ಯಚೆ ಖಾತಿರ ನಿಸ್ರಯಾ ಅಡ್ಚಣಿ/

ಪ್ರೇಮ ಆನಿ ಆನಂದು ದ್ರೆಕಟಗೊಂಡಿದೋನಿ ದೋಳೆ ಸಮ್ಜುಯಾ/
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸವಲಲುಭಾವಾಕ್ ಜಾವುಕಾ ಭಾಷಾ ಸಮನ್ವಯ//

ಭಾಷಿ ಆನಿ ಉಲ್ವಾಣಿ ಸಂದೇಶಾ ವಾಹಿನಿ/
ಸಂದೇಶಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಸಂಸ್ಕೃತೀಚೆ ಗಣಿ//

ಆದಿ ಭಾಷಿ ಕೊಂಕಣಿ, ದೇವಾಲೆ ರಾಕೋಣಿ/
ಶಬ್ದಕೋಶ ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ಕರಾ ಉದ್ಧಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ//

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲ್ಲೈಚಾಕ್ ಕಿತ್ಲೆ ಸೊಬಿತ್/
ಪೊಟ್ಜಾಳಾಚೆ ಪೋರ್ತ್‌ಗೀಸ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕುಪಿತ್//

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಭಂಡಾರ ಕರ್ಲೆ ನಾಪಿತ/
ಪುನರಪಿ ಸಂಗ್ರಹಣ ಕರುಕಾ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್//

ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಸನ್ನದ ಸಾಂದ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್/
ಲೋಕವೇದ್ ಪ್ರಯೋಗಾನಿ ಕರಾ ಪುನೀತ್//

ಸರಳ ಲಿಪಿ ರಚುಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್/
ಚರ್ದುಬಾಳ್ ಹರಿಕಾರಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ ದೀವುಂಕ್//

....

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಪ್ರಾತಃ ಕಾಳ ಸಾಂಜ ವೇಳಾರ್ ವಿದ್ಯಾಚಿ ಧ್ಯಾನ ಕರಾ/
ಓಂ ನಮೋ ಓಂ ನಮೋ ಮ್ಹಣತಾ ಸೊಪಾ ಪೆಂಡ್ಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಳ್//

ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಜ್ಞಾನದಾತೆ, ಸನ್ಮತಿ ದೇ ಮ್ಹಣೂತಾ/
ಚಂಚಲ ಮನ ಶುದ್ಧಿ ಜಾವ್ನು ಸತ್ಫಲ ಮಿಳತಾ//

ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ಭೂಂಯಿ ವಯಿರ್ ವಿವಿಧ್ ಭಾಷಿ ಉಲ್ಲೈತಾತ್/
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವಾಕ್ ಜಾವುಕಾ ಭಾಷಾ ಸಮನ್ವಯಾ//

ಪ್ರೇಮು ಆನಿ ಆನಂದ ದೋನಿ ಧರ್ಮು ಸಮ್ಜುಯಾ/
ಭಾವೈಕ್ಯಾಚೆ ಖಾತಿರ್ ಅಡ್ಚಣಿ ನಿಸ್ರಯಾ//

ಭಾಷಿ ಆನಿ ಉಲ್ವಾಣಿ ಸಂದೇಶ ವಾಹಿನಿ/
ಸಂದೇಶಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಗಣಿ//

ಆದಿ ಭಾಷಿ ಸಂಜ್ಞಾಚಿ, ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉದ್ಭಾಲೆ/
ಗಣಿತಾಧಾರ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂರಚಿಲೆ//

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾಚೆ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತಾಧಾರಿತ ವಿಜ್ಞಾನ/
ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರವರ್ತಕ, ಮಾಹಿತಿ ಮೂಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ//

....

ಶಿಗ್ಮಾ ನಾಚ್ (ತಣಿಯ್ಯಾ ಖೇಳ್)

ವರ್ಷಾಕ್ ಏಕು ಶಿಗ್ಮೂರೆ... ವರ್ಷಾಕ್ ಏಕ್ ಶಿಗ್ಮೂರೇ/
ಫಾಲ್ಗುಣ ಚೈತ್ರ ಪೂರ್ಣಮಿರೆ, ಕಾಮದಹನ ಹೋಳೀರೇ//

ಉತಾರೆ ಉತಾಗೆ ಚಂದ್ರಮ ಉದ್ಯಾಲಾ/
ಚಂದ್ರಮಾಚೆ ಸಾವ್ಳೇರ್ ಖೇಳ್ ಮಾಂಡಿಲಾ//

ಯುವಕ್ ಯುವತಿ ಮೇಳು ಮಿಳಾಲಾ/
ವಿಶ್ವಾಸಾಚಿ ಹೋಳೀರೇ...//

ಆಯ್ಲೆರೆ ರವಳಪು ದೇವುಳಾ ಕಡೀ/
ಫಡೇನ್ ಧಾಂವ್ ಮಾರಿಲಾ ಜೀಲ್ಗಾ ತಡೀರ್//

ನಾಚ್ ಗಣ ನಾಚ್ ಗಣ ರಾವ್ಳೇಲಾ/
ಪೆಟ್ಕುಳಿಚೆ ಘುಲಾ ಘೇಂವ್ನ್ ಪೌಳೀಲಾ//

ಎದೆ ಎದೆ ಕುಸ್ಕುಟು ಸಾಂಬ್ರಾಚೆ/
ತಾಂತು ಆಸ್ಸಾ ಮಮ್ಮಾಯಿ ದೇವು ಭಾಂಗುರಾಚೆ//

ಮಾಮ್ಮಾಯ್ಚೆ ಪಾಲ್ಕೆಕ್ ಸುವರ್ಣಾಚೊ ಗೊಂಡೊ/
ಮೆರವಣಿಚೆ ವಾಟೇರ್ ಆರ್ತಿಚೆ ದಾಂಡೊ//

ರವಳನಾಥ ಮಹಮ್ಮಾಯಿ ಕುಲದೈವಕು, ಆದಿ ಕರಾ ವಂದನ ಸರ್ವಾಂಚಿ/
ದೇವುಳು ಬಾಂದಿಲಾ ದೇವದರ್ಶನಾಕ್ ಸಜ್ಜನ ಜಾವುಕಾ ಸದ್ವರ್ತನಾಕ್//

ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾವುಕಾ ಪರಿವರ್ತನಾಕ್, ಚಿಂತನ ಕರೂಕಾ ಸುಖ ಜೀವನಾಕ್/

ಹೋಳೀರೆ ಬಾಳಾ ಹೋಳೀರೆ ವಾಹ್ವಾ ವಾಹ್ವಾ ಹೋಳೀರೇ/
ಬಹಿಣಿ, ವಯ್ಣಿ ಹೋಳೀಗೇ ಸರ್ವಾಂಕು ವಾಡ್ ಗೋಡ್ ಪೋಳೀಗೇ//
ರಮಾಯಿ, ಓಮಾಯಿ, ಸಾಮಾಯೀಗೆ/
ದೊಂವ್ತಾರಾಚಿ ಆವಯೀ ಗೋಮಾಯೀಗೇ//

ಹಾಡ್‌ಗೆ ಆವಯ್ ಹಾಡ್ ಸಂದಣ ತಾಟು ಹಾಡ್/
ಹೋಳೀಚೆ ಮಾಂಡ್‌ಕಾರಾಕ್ ಮರ್ಯಾದೇರಿ ವಾಡ್//

ಪಾನಕು ಪಿಯ್ಯಾರೆ ಕವಳ ಖಾಲಾರೆ/
ದೇವಾ ತರಪ್ ವೀಡೋ ಘೇವ್ನು ಮಾಗ್ಗಿ ಕರಾರೆ//

ಹೋಳೀಚೆ ಘರಾಣೇಕ್ ಸುಖಶಾಂತಿ ಭೋಗೂಕು
ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಭೋಲಾರೆ//

ಹಳದಿ ಕುಂಕುಮು ತಾಂಬ್ಡೆ ಉದಾಕ್/
ಓಕುಳು ನ್ಹಾಂವ್ತೆರ್ ಮುಕ್ತಿ ಪದಕ್//

ಹೋಳಿಯೋ ಒಕ್ಯೊ ಆಮ್ಚೆ ಸಂಸಾರ್/
ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರ ಜಾವ್ಚೆ ಖಾತೀರ್//

ಹಾಡರೆ ದಾದಾ ಹಾಡ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಉದಾಕ್ ಹಾಡ್/
ಸರ್ವಾಲೆ ಆಂಗಾರ್ ಥೊಡೆ ಥೊಡೆ ರಾಚ್//
ಹೋಳಿಯೊ ಒಕ್ಯೊ, ಹೋಳಿಯೊ ಒಕ್ಯೊ///

(ವಿದ್ಯಾರಂಗಾಚೆ ರುಪ್ಯಾಲೊ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವಾ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರದರ್ಶನ್–1994)

....

ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್

1. ಅತಳ ನಮನ, ವಿತಳ ನಮನ, ಸುತಳ ನಮನ ಕೆಲೇಗಾ/
ತಳಾತಳ ರಸಾತಳ ನಮನುಗಾ ಕೆಲೇಗಾ/
ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾತಾಳ ನಮನುಗಾ ಕೆಲೇಗಾ/
ಇಂದ್ರ ವರುಣ ಅಗ್ನಿ ಮಾರುತ ಸುರಾಗಣ ನಮನು ಗಾ/
ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವದೇವು ನಮನು ಗಾ/
ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್ ವಾಜತಾ ದೇವಳ ಮುಕಾರ್ ನಾಚಗಾ//

2. ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಸೂರ್ಯದೇವಾಕು ನಮನು ಗಾ/
ಜೀವರಾಶಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೆ ಭೂದೇವಿ ನಮನು ಗಾ/
ಶಾಂತಿದೂತ ನಿಶಾರಾಜ ಚಂದ್ರಮಕು ನಮನು ಗಾ/
ಸಾತ್ವೀಸು ತಾರಾಗಣ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡು ನಮನು ಗಾ/
ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್ ವಾಜತಾ ದೇವಳ ಮುಕಾರ್ ನಾಚಗಾ//

3. ಸಕಲ ದೇವಕು ನಮನ ತರು ಗುರು ನಮನ ಕರಾ ಗಾ/
ಆದಿ ಗುರು ಕಾಶ್ಯಪ ರಾಜಗುರು ವಸಿಷ್ಠಾ ಕು/
ಪರಾಶರ ವ್ಯಾಸಮುನಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಮನು ಗಾ/
ದ್ವಾಪರಾಚೆ ಕೃಷ್ಣದೇವು ತ್ರೇತಾಯುಗ ರಾಮಚಂದ್ರು/
ಆದಿ ಕರಾ ವಂದನಾ ಕಾಳಭೈರವಾಕು/
ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್ ವಾಜತಾ ದೇವಳ ಮುಕಾರ್ ನಾಚಗಾ//

4. ಆದಿಶಕ್ತಿ ಮಹಾಕಾಳಿ ಕೊಲ್ಲೂರ ಮುಕಾಂಬಿಕೆ/
ಶೃಂಗೇರಿ ಶಾರದಾಂಬೆಕ್ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮನು ಗಾ/
ಸರ್ವವಿಘ್ನ ನಿವಾರಕು ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾಯಕು/
ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥ ಉಲ್ಲ್ವಾಣೀಚೆ ದೇವು ಗಾ/
ಸ್ಮರಣ ಕರಿತಾ ನಾಚಾಗಾ ಶರಣು ಶರಣು ಪಾಯೇಗಾ/
ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್ ವಾಜತಾ ದೇವಳ ಮುಕಾರ್ ನಾಚಗಾ//

ಕುಂದವರ್ಮ ರಾಯಾಲೆ ಕುಂದೇಶ್ವರ ದೇವುಗಾ/
ಪಂಚಗಂಗಾ ಸಂಗಮು ಕುಂದಾಪುರ ಗಾಂವುಗಾ/
ಶೇಷಶಾಯಿ ವಿಷ್ಣುದೇವು ವೆಂಕಟೇಶ ನಮನಗಾ/
ಧರ್ಮಕರ್ಮ ಸಮಾಗಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ನಮನುಗಾ/

ಗುಮ್ಟಿ ಮಾಂಡ್ ವಾಜತೆ ಆಮ್ಮಿ ತುಮ್ಮಿ ಧನ್ಯಗಾ//

(ವಿದ್ಯಾರಂಗಾಚೆ ರುಪ್ಯಾಳೊ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವಾ ಸಂದರ್ಭ ಆನಿ ದಿಲ್ಲಿಂತು ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತು ಪ್ರದರ್ಶನ್–1994)

....

ಹೋಳಿ ಸಂಭ್ರಮ್

ವಸಂತ ಸ್ವಾಗತ್ (ಇಣೆಯಾ ಖೇಳ್ ತಣೆಯಾ ಖೇಳ್)

ಅ. ಕನಿಯಾನು ಕನಿಯಾನು ಆಮ್ಹಿ ಕಸ್ಸಿ ಕಸ್ಸಿ ನಾಚುಂಯಾ/
ವಯಿಣಿ ಭಯಿಣಿ ಸಾಂಗಾಗೆ ಕಸ್ಸಿ ಕಸ್ಸಿ ನಾಚುಕಾ//
ಆಡು ಸರ್ಕೆ ನಾಚಗೆ / ಗೋಲು ಘುಂವತಾ ನಾಚಗೆ/
ಫಾಲ್ಗುಣ ಚೈತ್ರ ಮಹಿನಾಂತು ವಸಂತ ಪ್ರಗಟಲಾ ಭೂಯಿಂರ್/
ಸಂಭ್ರಮ ಸ್ವಾಗತ ಸುನ್ಯೇಕ್ ಹೋಳಿ ಪುನಾಂವ್ ಹೊನ್ಯೇಕ್//
ದೇವಾಲೆ ಮಹಿಮಾಚೆ ದಿವಸು ಆಜ್ ಸರ್ವಾಂಕ್//
ಫುಲಾಹಾಳಿ ಫಲಾವಳಿ ಅರ್ಪಣ ಕರುಂಯಾ ದೇವಾಕು/
ಆರ್ತಿ ಘೇವ್ನು ಓವಾಳುಂಯಾ ನಾಚತಾ ನಾಚತಾ ಕನಿಯಾನು//
ಗೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಘಾಲೂಂಯಾ, ಘಲು ಘಲು ನಾದ ಕರೂಂಯಾ/
ಕೋಲು ಕೋಲು ಮೇಳೂಂಯಾ/ ಡೋಲು ಡಮರು ವಾಜೂಂಕು//
ಈಣ ಒಳುತಾ ಘೂಂವ್ರೂಯಾಗೆ/ ಭಿತರ್ ಬಾಹರ್ ಚಲುಯಾಂ ಗೆ//
ಅಪರಿಮಿತ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಆಯ್ಚೆ ದಿವಸು ಕನಿಯಾನು//

ಆ. ಸೀತಾದೇವಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ದಮಯಂತಿ ತುಮ್ಹಿ ವೈಣ್ಯಾನು/
ಸರಸ್ವತಿ, ಮಾಲಕುಮಿ, ಮಾಕಾಳಿ ತುಮ್ಹಿ ಭಹಿಣ್ಯಾನು//

ವಿದ್ಯೇಚಾ ಬುದ್ಧೀಚಾ ಅತಿ ಸಂಪನ್ನು ತುಮ್ಹಿ ಕನಿಯಾನು/
ಮತ್ಸ್ಯಾಗಂಧಿ ಸೌಗಂಧಿ ಕನ್ಯಾಮಣಿ ತುಮ್ಹಿ ಕನಿಯಾನು//
ಜೀವನಾಚೆ ಸುಖಸಾಟಿ ವ್ಯಸನವರ್ಜಿತ ಹೊವುಳ್ಯಾನು//
ಜೀವನ ಏಕು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರು, ಧರ್ಮವಿಜಯೀ ಕಾರುಬಾರು/
ಕೃಷ್ಣ ಸಾರಥಿ ಅರ್ಜುನಕು, ತಸ್ಸಿ ಗೃಹಿಣಿ ಸಾರಥಿ ಘರಾಣೇಕು//
ದುರಿತ ನಿವಾರಣ ಸರ್ವಾಲೆ ಹೋಳೀಚೆ ದಹನ ಕರ್ತೇರಿ///

(ವಿದ್ಯಾರಂಗಾಚೆ ರುಪ್ಯಾಳೊ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವಾ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರದರ್ಶನ್–1994)

....

ಪೀಣೆಪಾಣ್

ಸೂರ್ ಪಿಲೊ ಖುಷಿ ಜಾಲ್ಲೊ/ ಸೋರೊ ಪಿಲೊ ಅಮಲ್ ಜಾಲೊ/
ಅಮಲ್ ಜಾತೆರ್ ಆನಿಕ್ ಪಿಲೊ, ಪಿವುಂನ್ ಪಿವುಂನ್ ವಾಟೆರ್ ಪಡ್ಲೊ/
ಪಿವ್ಡೊ ಮ್ಹಣುನ್ ಹಾಂಸ್ತಾತ್ ಮಾಕ್ಕಾ, ದೋಸ್ತ್ ಲೋಕ್ ದೂರ್ ಕರ್ತಾತ್/
ಕಶ್ಶಿ ನಿವ್ಳಂಚೆ ನಶೆ, ಕಶ್ಶಿ ಸುಟೊಂವ್ಚೆ ಪಿವ್ಚೆ //1//

ಆಂತ್ ಮಾಗೆಲೆ ಲಾಸೂನ್ ಗೆಲೆ, ಪೋಟ್ ವಾಡೂನ್ ಮುಕಾರ್ ಆಯ್ಲೆ/
ರೂಜ್ ನಾ ಜಿಬೇಕು, ಸೀತ್ ಸೆರ್ವ್ವಾನಾ ಪೊಟಾಕು/
ಹಾತ್ ಪಾಂಯ್ ಸಿರ್ಪುಟ್ಲೆ, ದೋಳೆ ತೋಂಡ್ ಸುಕೂನ್ ಆಯ್ಲೆ/
ಹಾಂವ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಪ್ರೇತು, ಉಣೆಪಾಣಾಕ್ ಹೇತು //2//

ಬಾಯ್ಲ್ ಮಾಕ್ಕಾ ಪಾತ್ಯಾನಾ, ಬುರ್ಗಿಬಾಳ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನಾತ್/
ಆವ್ನು ಮೊಗಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ, ಪುತಾ ಪಿಂವ್ಚೆ ಸೋಡ್ ತೂಂ/
ಸಂಸಾರಾತ್ ಪೀಣೆಪಾಣ್ ಸೊಡ್ದೂನ್ ಯೆತ್ತಾ ಉಣೆಪಾಣ್/
ಮಾಗ್ತಾ ಹಾಂವ್ ದೆವಾ ಲಾಗ್ಗಿ ಸರ್ಕೊ ಜಾಯ್ ತೂ ವೆಗ್ಗಿ //3//
ದೋಳೆ ಭರೂನ್ ಆಯ್ಲೆ ಮಾಕಾ ಮಾಂಯ್ ರಡ್ತಾನಾ/
ಸುಖಾಚಿ ಚಿಂತನಾ ಕರ್ ತೂಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ/
ದೋಳೆ ಮಾಗೆಲೆ ಉಗಡ್ಲೆ ಆಶಿ ಮನಾತ್ ಚಿಗರ್ಲೆ/
ಪೀಣೆಪಾಣ್ ಸೊಡ್ತಾ ಮ್ಹಣೂನ್ ಶಪತ್ ಹಾಂವ್ ಕರೀಲೆ //4//

ನೀಸ್ ದೀವ್ನು ಆವ್ಲೂನ್ ಮಾಕಾ ಜನಮ್ ಪಾಗರ್ಲೆ/
ನಶೆ ನಿವೊಳ್ನ್ ಮಾಗೆಲೆ ಕಂಟಕ್ ಸುಟಿಲೆ/
ಸಂಸಾರಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಹಾಂವ್ ಬೊರೆ ಪಾಣಾಕ್/
ಅಮಲಾಚೆ ಗರ್ಜ್ ನಾ ಜಿಣೆಪಾಣಾಕ್ //5//

(ಬೆಂಗ್ಲೂರ್ಚೆ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸೌರಭ್' ತ್ರೈಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೆಚೆ ಪ್ರಥಮ ಅಂಕಾತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲೆಲೆ ಕವಿತಾ–1999)

....

ದರಿಯಾ ಶಿಕಾರಿ

ಗುಡ್ಸಿ ಭಾಂದ್‌ಗೊ ದರಿಯಾಕ್ ಹೊರೂಕು/
ಹಾಂವ್ ವಯ್ತ್ರಾ ಪಟ್ಟೆ ಹೊಡೆರ್ ಮಾಶ್ಳಿ ಧರೂಕು/
ಜಟಾಯಿ ಸುಬ್ಬಣಿ ಪೀತಾಂಬರ ನಾಗಪು/
ಶಿಪಾಯಿ ನಾಗ ಗಂಗೋಳಿಚೆ ವಾಗ್/
ಕಾನೋಜಿ ಕಾನ್ನು ತಾಂಡೇಲ್, ಕೋಡಿಕಾರ್ ಸೆಟ್ಟಿಮಾಮ್/
ಸಾಂಗ್ತಾಯಿ ಲಾವ್ನಿ ಉತ್ತಾಸಚೆ ಹಾಂಬೋಣಿ/
ಐಜೋಸ್ ಐಜೋಸ್ ವೊಲ್ಲೊಮಾರ್ ಐಜೋಸ್/
ಐಜೋಸ್ ಐಜೋಸ್ ದಾಂಡು ತಾಂಡ್ ಐಜೋಸ್//

ಅಪಾಯ್ಚಿ ವಾಸಾಡಿ ದಾಂಟೂನ್ ಆಯ್ಲೆ ಆಮ್ಮಿ/
ಸುವಾತಚೆ ನಿತಳ ದರಿಯಾ ಮೊಧ್ಯೆ ದಿಮ್ಮಿ/
ಈಸ್ ವಾಂವ್ ಭಾಯ್ರ್ ಥಂಯ್ ವಾಲ್ಲೊ ಮಾರ್ತಾನಾ/
ಸುಸ್ತಿ ಜಾಂವ್ನ್ ಹಾತ್ ಪಾಂಯ್ ಥಂಡ್ ಪಡ್ತಾನಾ/
ಶೆಳೆ ಸೀತ್ ಸುಂಗ್ಟಾ ಚಟ್ನೀನ್ ಜವಾಣ್ ಜಯ್ತೆರಿ/
ಸುಸ್ತಿ ನಿವಳ್ಳೆ ಪೋಟ್ ಭರ್ತೆರಿ/
ತಾಂಡೇಲು ಪಳ್ಯೆಲೊ ಮಾಶ್ಳಿ ಆಂದೋರು/
ಪಟ್ಟೆ ಜಾಳಿ ಸೊಡಾ ಮ್ಹಣೂನ್ ಪೆಟ್ಲೆ ಖಾಂದಾರು//
ಜಾಳಿ ಸೊಡೂನ್ ಮಾಶ್ಳಿ ಆಡೊನ್ ಕರ್ಲೆ ಶಿಕಾರಿ/
ತಡೀರ್ ಯೇವ್ನು ಮಾಶ್ಳಿ ವಿಕೂನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಭಿಕಾರಿ/
ವಾಂಟೇಚಿ ಜಬ್ಬಾ ಘೇವ್ನು ಘರಾ ಯೆತ್ತಾನಾ/
ಬಾಯ್ಲಾ ಆನಿ ಚರ್ಡುಬಾಳ್ ಭುಕೇನ್ ರಡ್ತಾನಾ/
ಮಾತ್ತೆ ಹೂನ್ ಜಾಂವ್ನ್ ಮಾಕಾ ಕಳವಳ್ ಉಠ್ಯೆಲೊ/
ಸೇಂದಿ ಪೀಂವ್ನ್ ಅಮಲ್ ಜಾಂವ್ನ್ ರೆಂವೇರ್ ನಿದ್ದಲೊ/
ರಾತ್ ಭರೂನ್ ಗೊರೆಂಲೊ ಮತಿ ನಾಸ್ತಾನಾ/
ಸಪ್ನಾಂತು ಖುಷಿ ಜಾಂವ್ನ್ ಸುಖ್ ಭೊಗ್ತಾನಾ//

ಭಾವಜಿ ಯೇವ್ನು ಮಾಕಾ ನೀತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಲೊ/
ಲೋಕ್ ವೇದ್ ರಿವಾಜು ಆಯ್ಕುಕಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ/
ಊಟ್ ಭಾವಜಿ ಭಾಂದ್ ಪಗಡಿ ವೊಚಾಂವ್ ಪಲ್ತಡಿ/
ಪೆಲ್ತಡಿ ಗೆಲಾರು ಮೆಳ್ತಾ ಕುರ್ಲೆ ಖಡ್ಪಾಚಿ/
ದರ್ಲೆ ಭರೂನ್ ಕುರ್ಲೆ ಧರೂನ್ ಆಯ್ಲೆ ಆಲ್ತಡಿ/

ಕುರ್ಲೆ ವಿಕೂನ್ ಕಮಾಯ್ತೆರ್ ಸುಟ್ಲೆ ಭಾನ್ಗಡಿ//

ಆಜ್ ಕಾಲ್ ದಿವಸು ಯಂತ್ರ ಯುಗಾಚಿ/

ಮಚ್ಚಿ ಮಾರ್ ಕಸಬು ಜಾಲ್ಲೆ ಮೊಗಾಚಿ/
ಮಾಶ್ಶಿ ಪೆಟ್ಯೆತಾತ್ ಭಾಯ್ಲೆ ಗಾಂವಾಂಕು/
ಮ್ಹಾರಗ್ ಜಾವ್ನು ವೆಟ್ನಾ ಆಮ್ಕಾ ಖಾಂವುಕು/
ಗರ್ಜೆಚಿ ಗಜಾಲು ದುಬ್ಳೆ ಸಂಸಾರಾಕ್/
ಮರ್ಜಿ ಬದ್ಲೆ ಜಾವ್ಕಾ ಆಮ್ಚೆ ಸರ್ಕಾರಾಕ್//

....

ದರಿಯಾ ಪಯ್ಣಾರಿ (ಹಾಂಬೋಣಿ)

1. ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ/
   ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋಹೋ ಹೊಯ್ಯ ಹೊಯ್ಯ//
   ಬೆಳ್ಳಿ ಉದ್ಯಾನ್ ಉಜಾಡ್ ಜಾಲ್ಲೆ/ ಕೊಂಬೊ ಸಾಂತ್ ಫಾಲೂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ/
   ಉತಾರೆ ಪಾಂಥಡಿರ್ ಕಲಾಸೀ ಬಾಂಧವನು, ಹೋ ಹೋ ಬಾಂಧವನು/
   ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ಹೊಯ್ಯ ಹೊಯ್ಯ//

2. ಪಗ್ಡಿ ಭಾಂದೂನ್ ತಯ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ಯಾ/ಲಂಗರ್ ಓಡೂನ್ ನೋಗ್ ಚಲಯಾ/
   ಆರ್ಕಾಟಿಕು ಫಾಗು ದಿಯಾ/ ಖಾಡೀ ಬಾಹಿರ್ ಸೊಡೂನ್ ಯೆಯ್ಯಾ/
   ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ಹೊಯ್ಯ ಹೊಯ್ಯ//

3. ದರಿಯಾ ದೆವಾಕ್ ನಮನು ಕರಾ/ ಮಿಂಗಿಲಾಕು ಸಿರ್ನಿ ಸೊಡಾ/
   ಸಿರ್ನಿ ಸೊಡೂನ್ ನಾಷ್ಟಾ ಕರಾ, ಹೋ ಹೋ ನಾಷ್ಟಾ ಕರಾ/
   ಕಲಾಸಿಕು ತಾಕೀತ್ ಕರಾ, ಕಾಟೀರ್ ಚಡೂನ್ ಸೀಡ್ ಉಗಡೊ/
   ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

4. ವಾವ್ ನಿಶಾನಿ ಸಾಂಗ್ತಾ ಸಾರಂಗ, ಸುಂಕಾಣಿ ಧರಗಾ ತಾಂಡೇಲ/
   ಗೋಂಯೆ ಸೊಡೂನ್ ದಾಮನ್ ಯೆಯ್ಯಾ-ದಮಾನ್ ತಾಂಡೂನ್ ಗೋಂಸ್ ದಾಂಬಾ/
   ಅಲಾಂಬೆ ದಾಂಬಲಿಯಾ, ಆಯ್ಲೆರೆ ದಾಯಲಿಯಾ ಸುಂಗ್ಟಾ ಭಾಜೂನ್ ಸೂರ್ ಪಿಯಾ/

ದಮನ್ ಬಾಹಿರ್ ವಾರೆ ಘೆಯ್ಯಾ, ದಾಮನ್ ದೀಯು ಸೊಡೂನ್ ದಿಯಾ/
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

5. ವಾರೆರ್ ನೋಗ್ ಚಲ್ತಾ ಚಲ್ತಾ, ರತ್ನಗಿರಿ ದಾಂಟೂನ್ ಆಯ್ಲೆ/
ಮುಂಬಯಿ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಕರಾ/ ಮುಂಬಾದೇವಿ ದರ್ಶನ್ ಘೆಯಾ//
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

6. ಕಪ್ತಾನು ಸಾಂಗ್ಬಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ ದುಸ್ರೆ ದಿವಸ್ ಪಯ್ಣಾರಿ/
ದರಿಯಾ ಉತ್ರೂನ್ ಆಖಾಡ್ ಘೆಯ್ಯಾ/ಖಂಬಾಯತು ದಾಂಜೂನ್ ಯೆಯ್ಯಾ/
ನೋಗ್ ಪಾವ್ಲೆ ಕಾಥೇವಾಡ್-ಪೋರ್‌ಬಂದರ್ ಲಂಗರಾ//
ದ್ವಾರಕಾಚೆ ಕೃಷ್ಣದೇವಾಕ್ ಪೂಜಾದೀವ್ನು ಮಾಗ್ಣಿ ಕರಾ/
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

7. ಕಾಳೆ ನೀಲ್ ಉದಾಕು – ಉದ್ಕಾ ಮೊದ್ದೆ ಖಡಾಪು/
ಧಂವೆ ಮೌಜ್ ಉಟ್ಲೆ ಕಡೀನ್ ನಿಶಾನಿ ಖಡ್ಪಾಚಿ/
ಅಸಾಯ್ಸಿ ಮಾರುಸ್ ಸೊಡೂನ್ ಧರ್ಲೆ ವಾಟ್ ಸುವಾತಚಿ/
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

8. ಪಂದ್ರಾ ದಿವಸ್ ಪಯ್ಣಾರಿ ಪಂದ್ರಾ ರಾತ್ ಗಾಯ್ಲೆ ಆಮಿ/
ಸೊಂವ್ಣೆ ಕೀರ್ ಪೊಂವ್ತಾ ಪೊಂವ್ತಾ ಉಡಾನ್ ಗೀದ್ ಗಾಯ್ಲೆಲಾ/
ಜಾಳಿ ಪಾಗೂನ್ ಮಾಶ್ಳಿ ಧರೂನ್, ತಾರ್ಲೆ ಕಡೀನ್ ಕರ್ಲೆ ಜವಾಣ್/
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

9. ನೀಲ್ ನೀಲ್ ಆಗ್ಸಾರಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕಿ ದಿಶಾರಿ/
ಗಾಂವ್ ದೇಶ್ ದಿಸಾ ನಾತ್ಲೆ, ರಾತ್ ದೀಸ್ ಪಯ್ಣಾರಿ/
ಪಾವ್ಲೆರೆ ಜಿಂಬಾಜುವೆ, ಓಯ್ ಓಯ್ ಜಿಂಬಾಜುವೆ/
ಔಂಜಿಬಾರ್ ಜಿಂಬಾಜುವೆ, ಹೋ ಹೋ ಜಿಂಬಾಜುವೆ/
ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯಾರೆ ಹೊಯ್ಯ, ಹೋ ಹೋ ವಯ್ಯಾ ವಯ್ಯಾ//

....

ಶ್ರಾವಣ ವೈಭವ್

ಕೊಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕುಡವಳ್ (ಶಿಕಾರಿ)

ವಾರೆ ಆನಿ ಪಾವ್ಸು ಸಿಟಿಲ್ ಸಿಟಿಲ್ ಜಿಗ್ಗಣಿ, ಆಷಾಢ ಆರ್ಭಟ ಥಾಂಬ್ಲೆರೆ/
ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಸಂತಸ ಪರಿಸರ, ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಆಯ್ಲೆರೆ//

ಪಚ್ಚೆ ಪೈರು ಜಮ್ನಿ ವಯ್ಯಿರು, ಸಸ್ಯ ಶ್ಯಾಮಲೆ ರಂಜಿತರೆ//ಸಸ್ಯ ...//
ಲಘು ಮೇಘ ತುಂತುರು ಹನಿ ಥೆಂಬೆ ಪಾವ್ಸು/
ಮಂದ ಮಾರುತ್ ಮೋಹಕ ವಾತ್/
ಸಪ್ತ ವರ್ಣಾಚೆ ಕಮಾನು ಆಗಸ, ನಿಸರ್ಗರಮಣಿ ಸಂಭ್ರಮುರೆ/
ಭಾವಪರವಶ ಆನಂದು ಜಾವ್ನು, ಪಕ್ಷಿಸಂಕುಲ ಗಾಯ್ಲೆರೆ/
ಕುಹೂಕುಹೂ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗಾಯ್ಲೆರೆ//

ಕೊಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕುಡುವಳು ಪುಂಗಡು ಭಾಂದೂನು ಕೊಂಕಣಿ ಸೀಮೇಕ್ ಪಾವ್ಲೆರೆ//
ಗಂಗಾವಳಿ ತಡಿ ಹಕ್ಕಿಕೂರ್ ಬೆಟ್ಟಾರು, ಆಗಸ ಥಾಂವ್ನು ದೆವ್ಲೆರೆ//

ಕುಂಹುಕ್ ಕುಂಹುಕ್ ಕುಂಹುಕ್ ಕುಂಹುಕ್ ಗಾವತ ಗಾವತ ನರ್ತನ ಕರಿತೆ ಚಾರ್ಲೆರೆ/
ಥಾಂವತ ಥಾಂವತ ನರ್ಕುಳ ಖಾಂವ್ನು ಕುಡುವಳು ಸಂತಸ ಪಾವ್ಲೆರೆ//

ಜೊವ್ವೊ ರಾಕುನು ನಚ್ಚ ಆನಿ ಪುಚ್ಚ, ಬೆಟ್ಟಾಚೆ ತುದಿರ್ ಆಯ್ಲೆರೆ/
ನಿಸ್ರೆ ಪಸಾರು ಜಾಳಿ ಥಂವ್ನು ಕೊಣ್ಣಕ್ಕಿ ಶಿಕಾರಿ ಕರಿಲೆರೆ//
ಜಾಳಿಕ್ ಸಿರ್ಕಲ್ಲೆ ಜಿವ್ವೆ ಕುಡುವಳು, ಉಡ್ತಾ ಉಡ್ತಾ ಜೀವ ಭಯ್ಯಕು, ಕುಹುಂ ಕುಹುಂ ಬೊಂಬ್ಡಿ ಮಾರ್ಲೆರೆ//
ಶಿಕಾರಿ ಹಾಡೂನ್ ನಚ್ಚ ಪುಚ್ಚ, ರಾಂದಾಪು ಕರ್ನು ಜವ್ಲೆರೆ/
ಸೇಂದಿ ಪೀವ್ನು ಮೋಜು ಮಾರ್ನು ರುಕಾ ಸಾವ್ಳೆರ್ ನಿದ್ದೆರೆ//

....

ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ (ಬುಡ್ಕುಳೊ)

(ರಾಗ: ತಾರಕ್ಕ ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುವ ತಾರೇ ಬಿಂದಿಗೆಯಾ)

1. ಹಾಡಕ್ಕ ಕೊಡಸೊ ಉದಾಕ್ ಹಾಡೂಕ್ ವಚೂಂಯಾ, ಹಾಡಗೊ ತಾಂಬೆ ಕೊಡಸೊ/
   ಪಾರತಕ್ಕ ಹಾಡೂನಾಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ//
   ವಾಪೀಕು ದೆವ್ತಾನಾ ವಾಪೀ ಚಡ್ತಾನಾ ವಾವ್ರು ಕರ್ತಾನಾ/
   ಪಾಂಯ್ ನಿಸರ್ಲಾರಿ ಹಾತ್ ಚುಕೂನ್ ಪಡ್ತಾ, ಭೆತೂನ್ ವಯ್ತಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ//ಪಲ್ಲವಿ//

2. ರಾಧಕ್ಕಾ ತೂ ಹಾಡು ರುಪ್ಯಾ ಕೊಡಸೊ, ರಾಧಕ್ಕಾ ಹಾಡೂನಾಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಳಸೊ/
   ಭಾಂಗುರಾಚಿ ಬಿಂದಿ ಘೇವ್ನು ಆಯ್ಲಿ ರುಕುಮಾಣಿ,
   ನಾಕಾಗೊ ರುಪ್ಯೆ ಕೊಡಸೊ, ರುಕುಮಕ್ಕಾ ಹಾಡೂನಾಕ್ಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ/
   ರಾಮನಾಮಾಚಿ ಗುಣಗಾನ ಕರಿತಾ ಸೀತಕ್ಕ ಘೇವ್ನು ಆಯ್ಲಿ/
   ಪುತ್ತಳಿ ಕೊಡಸೊ, ನಾಕಾಗೊ ಭಾಂಗ್ರಾ ಕೊಡಸೊ ಸೀತಕ್ಕಾ/
   ಹಾಡೂನಾಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ//ಪಲ್ಲವಿ//

3. ತಾಂಬೆ, ರುಪ್ಯೆ, ಸೋನ್ಯಾಚಿ ಬಿಂದಿ, ಪುತ್ತಳಿ ಕೊಡಸೊ ಘೇವ್ನು ಆಯ್ಲಿ ನಾರಿಯಾ,
   ಚಿತ್ತಾರ ವೈವಿಧ್ಯ ಪಿಂಗಾಣಿ ಕೊಡಸೊ ನಾಕಾಗೊ ಪಾರತಕ್ಕ ಹಾಡುನಾಕ್ಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ//
   ಕುರ್ಟಾರಿ ಕೊಡಸೊ ಖಾಂದಾರಿ ಕೊಡಸೊ, ಚುಂಬಳ ಆಧಾರ ಶಿರವರಿ ಕೊಡಸೊ/
   ಪಾಯಂವ್ ಆವಾಜ್ ಕರತಾ ಕರತಾ/ ಒಯ್ಯಾರ ಚೊಮ್ಕಾಣಿ ಚಲತಾ ಚಲತಾ/
   ಕಿಲಕಿಲ ಹಾಂಸತಾ ನವಾಬು ನಾರಿಯಾ ದೆಂವ್ಲೆ ವಾಪೀಕು/
   ನಾರಿಯಾ ದೆವ್ಲೆ ವಾಪೀಕು//
   ಲಾಜತ ಲಾಜತ ಗರೀಬು ನಾರಿಯಾ ಘೇಂವ್ನು ಆಯ್ಲೆ ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ/
   ಬಾಂಯ್ಚೆರು ಯೆಂವ್ಚಾಕು ದೂರ ಸರಿಲೆ ಬುಡೊಂವ್ಕು ಮಾತ್ತಿ ಕೊಡಸೊ//
   ವೇಳಾಚೆ ಗರಜ ಸಮ್ಜುನು ರಾಯ್ಬಣ, ದುಬೈಕು ವಾಪುಕು ರಚಿಲೆ ಆಯ್ಬಣ/
   ಸಸ್ತಾಂಚೆ ಆಲುಮಿನು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ ಕೊಡಸೊ, ಸ್ಟೀಲು ಸವಲತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಕರಿಲೆ/
   ವಾಪುಲೆ ಸರ್ವಾನು, ಬಾಹುಕ ಜಾಹಲೆ ಪರಿವರ್ತನ/
   ನಿಸರ್ಗ ಜೀವನ ಸರ್ವಾಂಕು ವರದಾನ, ಉದಕು ದೇವಾಲೆ ವರದಾನ//

....

ಕೊಂತಾಳ್

೧. ಕುಂತಳದೇಶಿ ರಾಯಿ ಏಕ್ಲೊ ಘಾಟಿ ಕಾಲಾಚೋ/
೨. ಮೊಗಾಚೋ ರಾಯಿ ತೊ ವಣಕ್ ಪ್ರಭಾವೊಚ್/
೩. ಕೇಲಿ ಕೊಂತಾಳು ರಾಯಾನ್ ಸಾಗರಾಚಿ /ವೊಯ್/
೪. ಬಾಸಿಂಗು ಭಾಂದ್ಲೆ ನಾಳಿಕ್ ಹಿಂಗ್ರಾ ಘುಲಾಚಿ
ಆನಿ ಫಾಮುಳ ಕೊನೇಚಿ/
೫. ಸಿಂಗಾರು ಕರ್ಲೆ ಕೊಂತಾಳ್ ಆಂಬೆ ತಾಳೀರ್/
೬. ಭೂತ್ ಗಣಾಕ್ ಚರವ್ ದಿಲ್ಲೆ ಕೊಂಬೆ ಫಳಾರು/
೭. ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ ಪಯ್ಯಿಲ್ ಬಾಂದಿಲಾ,
ವೊ ಯೆಯಾ ಸಾಂಗಾತು ಯಾ/
೮. ಪಯಿಲಾ ಭಾಂದೂನು ತೆಕ್ಕಾ ಪೂಜಾ ಕರೀಲಾ//ಹೊ//
೯. ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ ನಿವಾರುಕು ನಾರಿಲ್ ಬಡಯ್ಲೆ, ಬಾಣಿಕ್ ನಾರಿಲ್ ಬಡಯ್ಲೆ/
೧೦. ನಾರಿಕೇಳ ಸೇವಾ ಭೂಂಯೀಕ್ ಅರ್ಪಿಲೆ/
ಆರ್ತಿ ಫೇವ್ನು ದೇವಾಲಾಗಿ ಮಾಪ್ಣಿ ಕರೀಲೆ/
೧೧. ಖಾಂದಾರ್ ಬಾರೀಕು ಶಾಲ್ಲೋಂ ರಾಯಾಕ್/
೧೨. ನಿಡ್ಲಾಕು ರಾಮಚಂದ್ರ ತೀಳೋರೆ/
೧೩. ಬಾಸಿಂಗು ಭಾಂದ್ಲೆ ರಾಯಾಕ್ ಭಾಂಗುರಾಚಿ/
೧೪. ಆರತಿ ದಾಕಯ್ಲೆ ಸಿಂಧೂರಾಚಿ//
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ //ಅನುಪಲ್ಲವಿ//
೧೫. ಉಡ್ಗೀರ್ ದಿಲ್ಲೆ ರಾಯಾನು ಕೊಂತಾಳ್ ರಚಿಲೆಲ್ಯಾಕ್/
೧೬. ಭಾಂಗುರಾಚಿ ಚೈನು ಮುದ್ದಿ, ಕುರ್ಟಿ ನೇವಾಳು/
೧೭. ಆಚಾರ್, ಮೇಸ್ತ್, ಕಪ್ತಾನು, ತಾಂಡೇಲ, ಸಾರಂಗ, ಕಲಾಸಿಕ್/
೧೮. ಸರ್ವಾಂಕು ಯಥೋಚಿತ್ ದಿಲ್ಲೆ ಉಡ್ಗೀರ್/
೧೯. ಜೊಯಿಸಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಮೂರ್ತಾಚಿ ಭರ್ತಿ ಪಾಣೀರ್/
೨೦. ದೊಂದಿ ದಿವ್ಯೆರ್ ಸರಯ್ಲೆ ನೋಗ್ ಉದ್ಕಾರ್//
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು//ಅನುಪಲ್ಲವಿ//
೨೧. ದಾಗೀನು ಭರ್ಲೆ ನೋಗಾತ್ ಮಂಗ್ಳೂರ್ ನಳಾಚೊ/
೨೨. ರುಕಾಡ್‌ನಾಟ್, ಮಾಶ್ಶಿ ಕಾಟ್ ಸೂಂಬ್ ಸರ್ಕಾಟೊ//
೨೩. ಸಪ್ರಿ ಮಾರ್ಲೆ ಗೋಂಯೆ ಮಾರ್ಗ್ಗಾರ್ ಮುಂಬಯಿ ಬಂದ್ರಾಕ್/

೨೪. ಪೋರ್‌ಬಂದರ್ ದಾಟೂನ್ ಪಾವ್ಲೆ ಅರಬಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್/
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ//ಅನುಪಲ್ಲವಿ//
೨೫. ಗೋಂವ್, ದಾಳ್, ತಾಂದೂಳ್ ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಖಾಜೂರ್/
೨೬. ಸಂಬಾರ್ ಜೀನ್ಸು ಸೀಮೆ ತೇಲ್ ಪಾಳ್ ಮೂಳ್ ವಕ್ದಾಚಿ/
೨೭. ಐಸಿರೀಚಿ ದಾಗಿನ್ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹವಳ ವಜ್ರ ವೈಢೂರ್
ಬಂಗಾರು ಧನಿಕ ವರ್ಗಾಚೊ/
೨೮. ಬಗ್ಲಾ ದಾಗಿನ್ ಹಾಡೂನ್ ದಿಲ್ಲೆ ರಾಯಾಲೆ ತಾಬೇಕು//
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ//ಅನುಪಲ್ಲವಿ//
೨೯. ಆಂಬೆ ಫಳೆ ಸುಂಬಾ ಕಾಟು ಆಚಾರ್ ಮೇಸ್ತ ಲೊಕಾಲೆ/
೩೦. ಪಾತಿ ಪೊಂಗಾಯಿ, ಹೋಡೆ, ಮಚ್ಚೊ ಬತ್ತೇಲಿ ಕರಾ ಬಾಂದಾರ್ ದಾರಾಲೆ/
೩೧. ವಾವ್ರ ಪಳೋನ್ ಖುಷಿ ಜಾಲೊ ರಾಯ್ ಕುಂತಳೊ//
೩೨. ಸಾಧಕಾಚೆ ಸನ್ಮಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ತಾಂಡೇಲ ಅನಂತಾಕ್/
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ//ಅನುಪಲ್ಲವಿ//
೩೩. ಮಾಕ್ಷಿಕಾರ್ ಸಂಸಾರಾತ್ಲೊ ಖಾರ್ವಿ ಅನಂತು/
೩೪. ಬದ್ಲಿ ನಾಂವ್ ಗಾಂತ್ಲೆಲೆ ಖಾರ್ವಿ ಅಂತೋಣಿ/
೩೫. ಕನ್ಯಾದಾನ್ ಕಾಣಿಕ್ ದಿಲೊ ಆಪ್ಲೆ ಧುವೆಕ್/
೩೬. ರಾಯ್ಣಾಚಿ ಸಂಸಾರಾತ್ ಸುಖ್ ಭೊಗ್ಚಾಕು ಗಯ್ಲೆ/
೩೭. ಕರ್ಮ ನಾತ್ಲೆ ಸುಖ ಭೊಗ್ಚಾಕ್ ಅನಂತ ನಕಾರ್ಲೊ/
೩೮. ಮಚ್ಚಿ ಮಾರ್ ಮೂಳ್ ಕಸಬ್ ಕರೂಕ್ ಚಮ್ಕಾಲೊ/
೩೯. ರಾಯಾಲೆ ಹುನ್ನಾರ್ ವಿಫಲ್ ಜಾವ್ನ ಜಮ್ನೀರ್ ತೆಂಕ್ವಾಲೊ/
ಯೋ ಯೋ ಸಾಂಗಾತು ಯೋ//ಅನುಪಲ್ಲವಿ//

ಸಮ್ಜುಯಾ ಸಂಸಾರಲೋಕ್ ಮತಬದ್ಲಿ ಗಜಾಲು
ನಾಂವ್ ಬದ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯೆರ್ ಬಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೋಂವ್ ಬದ್ಲಾನಾ/
ವೆಗ್ಳೆ ವೆಗ್ಳೆ ಸೋವಂಯ್ಚಿ ವಿಂದೂರ್ ಆನಿ ಬೆಬ್ಲೊ ದೋನ್,
ಸಾತಿ ಜಾಂವ್ನ ಮೋರ್ನ್ ಪಾವ್ಲೆ ಗಾಂಟ್ ಗುಸ್ಪಾಚೇರ್/
ಆವಯ್ನ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಕಾಣಿ ಹಿ ಜಾತ್ ನೀತೀಚಿ/
ಕಸ್ಸಿ ಆಸ್ಸಾ ಪಳಯಾ ಮತಾಂತರ ಫಜೀತಿ//

....

ದಾಲ್ಲೋರ್ (ಧರ್ಮಗೀದ್)

ದಾಲರೀ ದಾಲರೀ ಹಾತ್ ಹಾತ್ ಖಾಂದಾರಿ (ಆಗಂತುಕ ತಂಡ)
ದಾಲರೀ ದಾಲರೀ ಹಾತ್ ಹಾತ್ ಹಾತ್ ಕುರ್ಟಾರಿ (ಗಾಂವ್ಚಿ ತಂಡ)

ಗಾಂವ್ಚಿ ತಂಡ ಆರಂಭ ಕೊರ್ಚೆ:

ಶಿರಿ ದಾಲರೋ ಆಂಬೋ ಪಾಡಯ್, ಧಾಂವ್ರೆ ದಾಲರ್ ಆಂಬೊ ಪಾಡಯ್/
ಆಂಬೊ ಪಾಡೋನು ಕಾಯ್ ಕರೂ? ಯತ್‌ಹಿಲೆ ಸುನಾರಾ ಬಾಯಾಕ್ ವಾಡೂಕ್
ಫಳಾರು//

ಶಿರಿ ದಾಲರೋ ಪಣಸ್ ಪಾಡಯ್ – ಧಾಂವರೆ ದಾಲರ್ ಪಣಸ್ ಪಾಡಯ್/
ಪಣಸ್ ಪಾಡೋನು ಕಿತ್ತೆ ಕರೂ? ಪಣ್ಸಾಚೆ ಗರೋ ಖಾಡೂನ್ ವಾಡ್ತಾ ಬಾಯ್ಯಾಕು//

ಶಿರಿ ದಾಲರೋ ಕಾಜೂ ಪಾಡಯ್, ಧಾಂವರೆ ದಾಲರ್ ಕಾಜು ಪಾಡಯ್/
ಕಾಜೂವಾ ಪಾಡೋನು ಕಿತ್ತೆ ಕರೂಕ್? ಕಾಜುವಾಚೆ ರಸ ಪೀಂವಕ್ ದಿವ್ಚಾಕ್/

ಮೊಗೆ ಆಂಬಾಟ್ ಜಳ್ಕೆ ರಾಂದಯ್ ಖುಬ್ಬೆ ಪೂಡ್ ಸುಂಗ್ಟಾ ಚಟ್ನಿ

ಯೆತ್ತಾತ್ ಕೋಣ್ ಪಳಯಾಗೆ ಆಗಂತುಕ ನಾರಿಯಾ/
ಆಗಂತುಕು ನಾರಿಯಾ ಯೆತ್ತಾತ್ ಕೋಣ್ ಪಳಯಾ,/
ಆಪ್ಲೆ ಕೋಣ್ ಪೈಲೊ ಕೋಣ್ ಸಮ್ಜುನು ಘೆಯಾಗೆ//

ಕಾಳೆ ಕಪ್ಡಾಚೆ ಜರಿ ಮಿರ್‍ಯಾಚೆ ನೆಸ್ಸಣಾಚಿ ವಾಟೇರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್/
ಉಬೋಗೆ, ವಾಟೇರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ರಾಬ್ಲೇಗೆ?/
ಲಾಂಬು ಲಾಂಬು ದೊಂವ್ತರು, ಬಾರೀಕು ನೆಸಣು– ಖಂಚೆ ಗಾಂವ್ಚಿ
ನಾರೀಣಿ ತುಮ್ಹಿ, ಖಂಚಿ ಗಾಂವುಲಿ ಆಯ್ಲೀಗೆ?/
ಆಮ್ಹಿ ಕೊಂಕಣ ಸೀಮಾಚಿ ನಾರೀಗೆ ಆಮ್ಹಿ, ಗೊಂಯೆ ಗಾಂವುತಿ ಆಯ್ಲೀಗೆ//

ಖಂಚೆ ಮಾರ್ಗ್ಗರಿ ಆಯ್ಲೀಗೆ ತುಮ್ಹಿ, ಖಂಚೆ ವಾಟೇನ್ ಆಯ್ಲೀಗೆ/
ಆಮ್ಹಿ ಸೌಂದೂರ್ ಮಾರ್ಗ್ಗನು ಆಯ್ಲೇಗೆ ಆಮ್ಹಿ, ಹೊಡೇರ್ ಬಸೂನು ಆಯ್ಲೆಗೆ//

ಕಿತ್ತೆ ಕಾರಣ್ ಆಯ್ಲೀಗೆ ತುಮ್ಹಿ, ಖಂಚಿ ಗಾಂವಾಕ್ ವಯ್ತೀಲೆ/
ಪೋತ್‌ಗಿಸಾನಿ ಪಿಡಯ್ಲೆಗೆ, ಪೋತ್‌ಗಿಸಾನಿ ರಾಟಯ್ಲೆಗೆ//
ತಾಂಬ್ಡೊ ತೀಲೊ ನಿಡ್ಲಾಕುಗೆ, ಹಾತ್ ಭರೂನ್ ಕಾಂಕಣುಗೆ/
ಕುಡಿಕ್, ಬುಗುಡ್, ತಾರ್, ಲೊವಾಂಗ್, ಕಾನ್ ಭರೂನ್ ಭಂಗಾರು/

ನಾಕಾಕ್ ಮೊತ್ತಿ ಬುಲಾಕುಗೆ, ಮಾತ್ತೆಕ್ ಬಾಂಗ್ ಸೇಸುಗೆ//
ಇಣ್ಯೇಕ್ ಘುಲ್ಲಾ ತಿರೋಪುಣಿ, ಕಮ್ರಾಕ್ ರುಪ್ಯಾ ಪಟ್ಟೋಗೆ/
ಸುನಾರಿಗೆ, ಸುನಾರಿಗೆ//

ಆಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಾಕ ಒಳ್ಕನಾತ್, ತರ್ ತುಮ್ಹಿ ಗಾಬರ್‌ನಾಕಾತ್/
ಸಂಸಾರ್ ಬರೀ ಸಾಂಬಾಳ್ತಲೆ ಗೇ ಸಂಸಾರ್ ಬರೀ ಸಂಬಾಳ್ತಲೇ//
ಧಾಂವರೆ ದಾಲಾರ್ ರಾಂದಾಪ್‌ಕರ್ ದಣ್ವಾನ್ ಆಯ್ಲೆಲೆ ಬಾಯ್ಲಾಲಿ ಸುಸ್ತಿ ನಿವಳಗೇ/
ಕಸ್ಲಿ ಜಳಕ್, ಜವಣ್ ಕರ್ತೆಲಿ/
ಜಳ್ಕೆ ರಾಂದಯ್, ಕುರ್ಲೆ ಕಡಿ, ಖುಬ್ಬೆ ಪೂಡ್ ಸುಂಗ್ಟಾ ಚಟ್ನಿ//

ಬೊಂಪ್ಲಿ ಜೊಂಪ್ಲಿ ತಾಳ್‌ಪಟ್ಯಾನ್, ಉದಾಕ್ ವಾವ್ರಾಚಿ ಬಾಯ್ಯನು/
ತುಮ್ಚಿ ಗೊತಾಚೆ ನಾಂವ್ ಕಿತ್ತೆಗೆ, ತುಮ್ಚಿ ಗೊತಾಚೆ ನಾಂವ್ ಸಾಂಗಾಗೆ/
ಆಮ್ಚಿ ಗೊತಾಚೆ ನಾಂವ್ ಕಾಶ್ಯಪಣಿಗೆ, ಆಮ್ಚಿ ಗೊತ್ಕಾರ್ ರಾಮಾ/
ಆಮ್ಚಿ ರಾಣೀಚೆ ನಾಂವ್ ಸೀತಾಗೆ, ಆಮ್ಚಿ ರಾಣೀಚೆ ನಾಂವ್ ಸೀತಾಗೆ/

ಗೋತಾ ದೋನಿ ಲಾಗೂನು ಯೆತ್ತಾತರು ರಾಮ್‌ಸೀತಾ ಲಗ್ನ ಜಾತ್ತಾ/
ಧಾಂವ್‌ರೆ ದಾಲ್ಲರ್ ಡಂಗೂರ್ ಮಾರ್ ಗಾಂವ್ ದೇಶ್ ಸಾಂಗ್ಣಿ ರವಾನ್ ಕರಾ/
ತಳೀರ್ ತೋರಣ್ ಶಿಂಗಾರ್ ಕರಾ.../

ಪೀಟ್ ಪೀಟ್ ಜಾನ್ನೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಬಿಂಯಾತಾ/
ಪುನ್ವೆಚಿ ರಾತ್‌ಭರೂನ್ ದೀಸ್ ಉಜಾಡ್ತಾ//
ಹರಿಚಂದ್ರಮಾ ಮಾಡ್ತ ಸಾಪ್ಕಿ, ತೇಂ ಚಂದ್ರಮು/
ಸರಕೊ ಉಟ್ ಉಟ್ಯೊ, ಚಂದ್ರಮಾ ಸರ್ಕೊ ಉಟ್ಟುಟ್ಯೊ/

ಆಪುಲೆ ಚಾಂಗ್ ಲಿಪೋನು ತರು ದೆವಾಲಾಗಿ ಚಾಂಗ್ ಜಿಕಾಗೆ
ದೆವಾಗೆಲೆ ಚಂದು ಜಿಕಾಗೆ//
ದೇವಾ ಲಾಗಿ ಚಾಂಗ್ ಜಿಕೂನ್ ತರು ಗುರುಚರಣಾಕು ಧರಾಗೇ/
ವಿದ್ಯಾ ಗುರುತೊ ಸರ್ವಾಲೆ ಗುರು ಜಿಣೆಪಾಣ್ ಮಾರ್ಗ್
ದಾಕಯ್ತುಗೆ, ಜಿಣೆಪಾಣ ಮಾರ್ಗ್ ದಾಕಯ್ತುಗೆ//

ಆಮ್ಹಿ ಧನ್ಯ ತುಮ್ಹಿ ಧನ್ಯ ಸಗಳೆ ಸಂಸಾರ ಧನ್ಯಗೇ//

****

ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾ ಸೈವರ

ಆಯ್ಕಯಾ ಆಯ್ಕಯಾ ಶೋತ್ರನು ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಸೈವರ
ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಸೈವರ
ಕೊಂಕಣ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕವೇದಾಚಿ ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾ
ಆಯ್ಕಯಾ ಆಯ್ಕಯಾ ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾ //

ಸಾತ್ ದಿವಸ ಸಾತಹಿ ರಾತ್ ಪಾರಾಯಣ ಕರತಾ
ಚರಿತ ಪಾರಾಯಣ ಕರತಾ //
ಆಯ್ಚೆ ದಿವಸು ಶ್ರವಣ ಜನನ, ರಾಮು ಜನನ,
ತಥಾ ತಾಟಕಿ ಮರ್ದನಾಚಿ ಕಥಾ
ಆಯ್ಕಯಾ ರಾಮಾಯಣ ಚರಿತ //

****

ಸೈವರ್

ಯಾಂದುಳೆ ಪಾಂದುಳೆ ದಂಪತಿಕ ಪುತ್ರುಗಾ ಜಲ್ಮಲಾ
ಶ್ರವಣು ಪುತ್ರುಗು ಜಲ್ಮಲಾ-
ಕಾಶೀಚೆ ಯಾತ್ರೇಕು ಪುತ್ರ ಆಮ್ಹಿರೆ ಜಾಂವುಚೆ ರೆ ಪುತ್ರು
ಆಮ್ಹಿರೆ ಜಾಂವುಚೆ
ಆಯ್ಯೀ ಬಾಪ್ಪಾಲೆ ಸಾಟಿ ಒಪ್ಪಿಗ್ ಜಾಹಲೊ
ಶ್ರವಣ್ ಒಪ್ಪಿಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ
ಚಾಂದನಿ ರುಕಾಚೆ ಶ್ರವಣ ಕಾವಡಿ ಜೋಡಿಲೋ ಶ್ರವಣ
ಕಾವಡಿ ಭಾಂದಿಲೊ
ಕುಂಟಿ ಕುರುಡು ಆಯೀ ಬಾಪ್ಪಾಕ್ ಕಾವ್ಡಿರು ಥಯಲೊ
ಶ್ರವಣು ಕಾವ್ಡಿರು ಥಯಲೊ//

ಖಾಂದಸಿ ಮಾರ್ನು ಕಾವಡಿ ಘೇಂವ್ನು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಶ್ರವಣು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ತೊರವಿ ಅಡವೀಂತು ಗಾ ಬಾಪ್ಪಾಕು ಸೋಸುಗಾ
ಲಾಗಲೆ ಬಾಪ್ಪಾಕು ಸೋಸುಗಾ ಲಾಗಲೆ

ಕಟ್ಟೇರಿ ಕಾವಡಿ ತೇಂಕೂನ್ ಚಲಾಕು ಲಾಗಲಾ
ಶ್ರವಣು ಸೊದೂಕ್ ಲಾಗಲೊ ಪಾಣಿ
ಸೊದೂಕ್ ಲಾಗಲೊ

ಹಾತ್ ಕುಂಡಲ ಘೇವ್ನು ಶ್ರವಣ ಬುಡೋಕು ಲಾಗಲೊ
ಬಾವ್ಡಿತು ಬುಡೋಕು ಲಾಗಲೊ //

ಅಯೋಧ್ಯೆಚಾ ರಾಯು ದಶರಥು ವನಾಂತು ಆಯ್ಲೆಲೊ
ದಶರಥ ತಪ್ಸಾಕು ಬೈಸಿಲೊ
ಗುಳುಗುಳು ಆವಾಜ್ ಬಾವ್ಡಿತು ಜಾಲ್ಲೆರೆ ಕಾನಾನು ಆಯ್ಕಲೊ
ದಶರಥು ಕಾನಾನು ಆಯ್ಕಲೊ
ಮಿರ್ಗಾ ಪಾಣಿ ಪಿತಾ ಸಮ್ಜುನು ಬಾಣಯಿ ಸೊಡೀಲೊ
ದಶರಥು ಬಾಣಯಿ ಮಾರಿಲೊ

ತೋವ್ರೊಯಿ ಬಾಣಗಾ ಶ್ರವಣಲೆ ಹಡ್ಡೇಸಿ ಭೇಟಲಾ ಗಾ
ಪುತ್ರುಚೆ ಹಡ್ಡೇಸಿ ಭೇಟಲಾ
ರಾಮ್ ರಾಮ್ ಭೋಲತಾ ಶ್ರವಣು ಧರ್ತ್ತಿರಿ ಪೋಡಲಾ
ಶ್ರವಣು ಧರ್ತ್ತಿರಿ ಪೋಡಲಾ

ಹೇ ರಾಮ್ ಹೇ ರಾಮ್ ಧ್ಯಾನಚೆ ಶಬ್ದು ಕಾನಾನು ಆಯ್ಕಲೊ
ದಶರಥು ಗಾಬರಿ ಪಾವಲೊ ದಶರಥು ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊ//

ದಶರಥು ಬಾವ್ಡಿ ಸರೋವರ ಲಾಗಿ ಧಾಂವುನು ಯೆಯಲೊ
ದಶರಥು ಧಾಂವುನು ಯೆಯಲೊ
ಭಾರೀನು ದುಃಖ್ ಗಾ ದಶರಥು ಕರೂಕು ಲಾಗಲೊ ರಾಯು
ಉಕ್ಕುನು ಘೇಯಲೊ ಶ್ರವಣಕು ಉಕ್ಕುನು ಘೇಯಲೊ

ಕೋಣುನು ಮಾಯೇಚೊ ಪುತ್ರು ಖಂಯಿರೆ ಚಾಲಲಾ ಪುತ್ರ
ಖಂಯಿರೆ ಜಾಂವುಚೆ
ಯಾಂದುಳೆ ಋಷಿ ಪುತ್ರ ಮೀಯ, ಯಾತ್ರೆಕು ಚಾಲಲಾ
ಕಾಶಿ ಯಾತ್ರೆಕು ಚಾಲಲಾ ಅಜ್ಜಾ ಯಾತ್ರೆಕು ಚಾಲಲಾ

ತೊರವೆ ಅಡವೀಚೆ ಮೊದ್ದೆ ಆಯಿ ಬಾಪ್ಪಾ ಆಸಾಗಾ
ಅಜ್ಜಾ ಆಯಿ ಬಾಪೂಸ್ ಆಸಾತ್
ಏಕ್‌ಯೀ ಕುಂಡಲಗಾ ಪಾನಿ ಹೊರೂನು ದೀಂವೂಚೆಗಾ ಅಜ್ಜಾ
ಹೊರೂನು ದೀಂವುಚೆ//

ಉಲ್ವಾಣಿ ನಾಸ್ತಾನಾ ಅಜ್ಜಾ ಹೊರೂನು ದೀಂವುಚೆಗಾ
ಪಾಣಿ ಹೊರೂನು ದೀಂವುಚೆಗಾ

ಜವಾಬು ಕರ್ಲಾರಿ ಬಾಪ್ಪಾ ಶರಾಪು ಸೊಡ್ತೊಲೊಗಾ
ತುಕ್ಕಾ ಶರಾಪು ದಿತ್ತಲೊ

ಬಾಣಾಚೆ ಕಲೆನು ಥಂವ್ನು ಜೀವದಾನ ಕರ್ತೆಲೊ ಕುವರಾ
ಜೀವದಾನ ಕರ್ತೆಲೊ
ಕಲೆನು ಥಂವೂನ್ ಮಾಕ್ಕಾ ಜೀವದಾನ ನಾಕ್ಕಾಗಾ ಅಜ್ಜಾ
ಜೀವದಾನ ನಾಕ್ಕಾ//

ರಾಮನಾಮ ಬಾಣಾನು ಮೀಯಾ ಮೋಕ್ಷಕು ಪಾವತಾ ಗಾ
ಅಜ್ಜಾ ಮೋಕ್ಷಕು ಪಾವತಾ ಗಾ
ತಿತ್ಲೆನು ಸಾಂಗೂನು ಶ್ರವಣು ಪ್ರಾಣಯಿ ಸೋಡಲಾ
ಶ್ರವಣು ಪ್ರಾಣಯೀ ಸೋಡಿಲೊ//

ಗಂಧಯೀ ಅಕ್ಷತೆ ಘಾಲುನು ಜಳೂನ್ ಸೋಡಿಲೆ
ದಶರಥ ಜಳೂನ್ ಸೋಡಿಲೊ
ಶ್ರವಣಕು ಜಳೂನ್ ಸೋಡಿಲೊ
ಹಾತ್ ಕುಂಡಲ ಪಾನಿ ಘೇವ್ನು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ದಶರಥ ಕಟ್ಟೇರಿ ಪಾವಲೊ ತೊರವೆ
ಕಟ್ಟೇರಿ ಪಾವಲೊ
ಜವಾಬು ನಾಸ್ತಾನಾ ಪಾನಿ ದೀವುಂಕು ಲಾಗಲೊ
ಜವಾಬು ಕರ್ಲ್ಲಾರಿ ಪಾಣಿ ಮೀಂಯನು ಘೇಂವುನುರೆ
ಪುತ್ರ ಮೀಂಯನು ಘೇತೆಲೊ
ನಂಯೀನು ಜಾಲ್ಲಾರಿ ತುಕ್ಕಾ ಶರಾಪು ಸೋಡಿನುರೆ
ಪುತ್ರ ಶರಾಪು ಸೊಡ್ತೆಲೊ
ದಶರಥ ರಾಯೂ ಗಾ ವಸ್ಸೀ ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊಗಾ
ರಾಯು ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊ
ಫಡೆಲೆತಿಕಾ ಹೀ ಗಾ ಸಂಗತ್ ಸಾಂಗೂಕು ಲಾಗಲೊ
ದಶರಥ ಸಾಂಗೂಕು ಲಾಗಲೊ
ರಾಮಾಯೀ ಬಾಣಾನು ಶ್ರವಣು ಮೋಕ್ಷಕು ಪಾವಲೊಗಾ
ಮುನಿವರ ಮೋಕ್ಷಕು ಪಾವಲೊ
ಭಾರೀನು ದುಃಖಿಗಾ ಯಾಂದೂಳೆ ಕರೂಕು ಲಾಗಲೊ
ಪಾಂದುಳೆ ಕರೂಕು ಲಾಗಲೆ
ದಶರಥ ರಾಯಾಕು ಯಾಂದುಳೆ ಶರಾಪು ಮಾರಿಲೊ
ಯಾಂದುಳೆ ಶರಾಪು ಮಾರಿಲೊ
ಪುತ್ರಫಲ ಜಾಲ್ಲಾರಿ ತುಕ್ಕಾ ಪುತ್ರಶೋಕು ಲಾಗೊ ರೆ

ತುಕಾ ಪುತ್ರ ಶೋಕು ಲಾಗೊ
ತಿತ್ಲೆನು ಸಾಂಗತ ಯಾಂದುಳೆ ಪ್ರಾಣಹಿ ಸೋಡಿಲೆ
ಯಾಂದುಳೆನ್ ಪ್ರಾಣಹಿ ಸೋಡಿಲೊ
ಗಂಧಯಿ ಅಕ್ಷತೆ ಫಾಲುನು ಜಳೂನು ಸೋಡಿಲೊ ದಶರಥ
ಧಾಂವಟ ಮಾರಿಲೊ ದಶರಥ ಧಾಂವಟ ಮಾರಿಲೊ
ಮೈದಾನಾ ಜಾಗೇರ್ ಏಕ್ ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೆ
ದಶರಥ ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೊ
ತೆತ್ತೀಸ್ ಕೋಟಿ ದೇವತೆ ಮಿಳೋನು ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೊ//

ಸಾತ್ ದಿವಸು ಸಾತ್ ಗಾ ರಾತ್ ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೆ
ದಶರಥ ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೊ
ತಾಳಾನು ಮೃದಂಗ ಸಾರೆ ಆನಂದ ಉಠಿಲಾ ಭಾರೀ ಆನಂದ ಸುಟಿಲಾ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಗಾ ಯೇವುನು ಹಾತಾಕು ಧರಿಲೆ
ದಶರಥ ಹಾತಾಕು ಧರಿಲೊ
ನಾಚೂನು ಉಡಾನು ದೊಗಯೀ ಹೈರಣ ಪಾವಿಲೆ ಗಾ
ದೇವಾ ಹೈರಣ ಪಾವಿಲೆ
ಆಂಗಾಚೆ ಗಾ ಹೂಮು ಘಾಮು ನ ದೀಮು ಜಾಯಲೆ
ಗುರೂಚೆ ನದೀಮು ಜಾಯಲೆ
ಕೋಣುನು ಸಾಟೀ ಗಾ ದಶರಥ ರಂಗಗಾ ಮಾಂಡಿಲೆ
ದಶರಥ ರಂಗಗಾ ಮಾಂಡೀಲೆ

ಪುತ್ರ ಸಂತತಿ ಸಾಟೀಗಾ ಮೀಂಯ ರಂಗ ಗಾ ಮಾಂಡಿಲೆ
ಗಾ ಗುರು, ರಂಗಗಾ ಮೇಳೈಲೆ
ಪುತ್ರುನು ದಿಲಾರು ತುಕ್ಕಾ ಕಾಹೀನು ದಿತ್ತೆಲೊ ಗಾ ಆಮ್ಕಾ
ಕಾಹಿ ತೂ ದಿತ್ತೆಲೊ
ಧನಾನು ದಿರ್ವೆ ಗಾ ಉಚಿತ ಭಾಂಡಾರು ದಿತ್ತೆಲೊ ಗಾ
ಗುರು ಭಾಂಡಾರು ದಿತ್ತೆಲೊ

ಧನಾನು ದಿರುವ್ವೆ ಭಂಡಾರು ಮಕ್ಕಾ ನಕೋಗಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ
ಗುರು ನಕೊ ಗಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ

ಫುಡೇನು ಜಾಲ್ಲೇಲೆ ಪುತ್ರ ಮಲಾನು ದೀಂವುಚೆ ಗಾ
ರಾಯ ಮಲಾನು ದೀಂವುಕಾ
ದಶರಥ ರಾಯೂ ಗಾ ಭಾಷೆಕ್ ಒಪ್ಪಿಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಭಾಷೆಕ್
ಒಪ್ಪಿಗೆ ಜಾಲ್ಲೊ, ಗುರುಕು ವಚನ್ ದೀಯಾಲೊ

ಸುವ್ವಾಯಿ ಆಂಬೊ ಗಾ ಗುರು ದಿಂವ್ವೂಕು ಲಾಗಲೊ
ದೀಂವ್ನು ಸಾಂಗಾಕು ಲಾಗಲೊ
ರಾಯಾಕು ಸಾಂಗಾಕು ಲಾಗಲೊ
ತೀನುಯೀ ತುಕಡೆ ಗಾ ಕರೂನು ರಾಣಿಯಾಕು ದೀಂವುಚೆ
ಗಾ ತೀಗ್ ರಾಣಿಯಾಕು ದೀಂವುಚೆ
ಕೌಸಲ್ಯೆ, ಕೈಕೇಯಿ, ಸುಮಿತ್ರೆ ಕು ವಾಂಟೂನು ದೀಯಲೆ
ಗಾ ಆಂಬೊ ವಾಂಟೂನು ದೀಯಲೆ
ತಿಗಾಯೀ ರಾಣೀನು ದೇವಾ ಗರ್ಭಹಿ ಧರಿಲೆ ಗಾ
ರಾಣಿಯಾ ಗರ್ಭಿಣಿ ಜಾಹಲ್ಲೆ

ರಾಮ ಲಚುಮಣ ವೀರುಗಾ ಜನುಮಕು ಯೆಯಾಲೆ
ಗಾ ವೀರು ಜನುಮಕು ಯೆಯಾಲೆ
ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನು ಗಾ ಪುತ್ರು ಜನುಮಕು ಯೇಯಾಲ
ಚಾರುಯೀ ಪುತ್ರು ಗಾ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತ ಜಾಹಲೆ
ಕೀರ್ತಿ ಗಾ ಪಾವಲೆ
ಪಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗುರೂಕು ಹೇಂ ಖಬರ್ ಪಾವಿಲೆಗಾ
ಗುರು ಧಾಂವ್ವೂನು ಯೇಯಾಲೊ
ದಶರಥ ರಾಯು ಗಾ ಪೊಳೊನು ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊ
ಗಾ ರಾಯು ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊ
ಭರತ ಶರತು ಗಾ ಪುತ್ರಕು ಹಾಡೂನು ದೀಯಲೊ
ಗುರುಲೆ ತಾಬೇನು ದೀಯಲೊ
ಭರತ ಶರತು ವೀರಕು ಘೇಂವ್ನು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಗುರು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ

ಭಾರೀನು ಹೋಡು ಪರ್ಬತ್ ಚಡಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಗುರು ಚಡಾಕು ಲಾಗಲೊ ಪುತ್ರುಕು ಸಾಂಗಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಉಜ್ವೇಚೆ ಮಾರ್ಗಾರಿ ಪುತ್ರ ವಾಗು ಸಿಂಹು ಆಸ್ಸಾತು ಪುತ್ರ
ದಾಯ್ಯೇನು ಮಾರ್ಗಾರಿ ಆನಿ ಕಾಂಟಿ ಕುಂಟಿ ಹಾಯೀರೆ
ಪುತ್ರು ಕಾಂಟಿ ಕುಂಟಿ ಹಾಯೀ
ಮಧ್ಯೇಚೆ ವಾಟೇರಿ ಪುತ್ರು ತಾಟಕಿ ಬೈಸಲಾರೆ ಪುತ್ರು
ತಾಟಕಿ ಬೈಸಲಾ
ಖಂಚೆ ಮಾರ್ಗಾನು ಪುತ್ರು ಆಮ್ಹೀರೆ ಜಾಂವುಚೆ
ಪುತ್ರು ಆಮ್ಹಿ ಜಾಂವುಚೆ
ಸಾಂಗಾ ಆಮ್ಹಿರೆ ಜಾಂವುಚೆ

ದಾಯ್ಯಾನು ಮಾರ್ಗಾನು ಅಜ್ಞಾ ಆಮ್ಹಿೀಗಾ ಜಾಂವುಚೆ ಅಜ್ಞಾ
ಆಮ್ಹಿೀಗಾ ಜಾಂವುಚೆ
ನಪುಂಸು ಪುತ್ರುರೆ ತುಮ್ಹಿ ಬೊಲೂಕು ಲಾಗಲೊ
ಗುರು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಭರತು ಶರತು ಗಾ ಪುತ್ರಕು ಪರತು ಹಾಡಲೆ ಗಾ ಗುರು
ಹಾತಕು ದೀಯಲೆ ದಶರಥಂಕು ಹಾತಾಕ್ ದೀಯಲೊ
ದಶರಥು ರಾಯಾಲೆ ಜವುಳು ಬೋಲೂಕು ಲಾಗಲೊ
ಗುರು ಸಾಂಗೂಕು ಲಾಗಲೊ

ಘೂಡೇನು ಜಾಲ್ಲೇಲೆ ಪುತ್ರುಕು ಮಲಾನು ದೀಂವುಚೆ
ದಶರಥು ಮಲಾನು ದೀಂವುಚೆ
ನಹೀನು ಜಾಲಾರು ತುಕ್ಕಾ ಶರಾಪು ಮಾರ್ತ್ತೆಲೊ
ಶರಾಪು ಸೊಡ್ತೆಲೊ
ದಶರಥು ರಾಯೂಗಾ ಭಿಯಾಂನು ಮನಾಂತು ಧಸ್ಕೆಲೊ
ಭಾರೀ ನು ಚಿಂತಾ ಗಾ ದಶರಥ ಕರೂಕು ಲಾಗಲೊ
ಚಿಂತಾ ಕರೂಕು ಲಾಗಲೊ
ರಾಮ ಲಚುಮಣ ವೀರಕು ಹಾಡುನ್ ಹಾತಾಕು ದೀಯಲೊ
ಗುರುಲೆ ತಾಬೇಕು ದೀಯಲೊ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗುರೂ ಗಾ ಘೇಂವ್ನು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಗುರು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೊ

ಪುತ್ರಾಂಕು ಘೇವುನು ಗಾ ಪರ್ವತ ಚಡಾಕು ಲಾಗಲೊ ಗಾ
ಗುರು ಚಡಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಮಾರ್ಗಾಚಿ ಕಾಹಿ ಗಾ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಂಗಾಕು ಲಾಗಲೊ
ಪುತ್ರಾಕು ದೀಂವುಕು ಲಾಗಲೊ

ತಾಟಕಿ ಬೈಸಲೆ ಮಧ್ಯ ಮಾರ್ಗಾನು ಆಮ್ಹೀ ಗಾ ಜಾಂವುಚೆ
ಧೀರು ವೀರು ಪುತ್ರುರೆ ತುಮ್ಹಿ ಬೊಲೂಕು ಲಾಗಲೊ ಗುರು
ಖುಷಿರೆ ಪಾವಲೊ, ಬೊಲೂನು ಗುಪಿಕ ಜಾಹಲೊ

ಮಾರಗು ಮಧ್ಯೇನು ತಾಟಕಿ ರಕ್ಕಸಿ ಬೈಸಲಾ ಗಾ ದೇವಾ
ತಾಟಕಿ ಬೈಸಲಾ
ರಾಮ ಲಕ್ಷುಮಣ ಗಾ ವೀರು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೆ
ಘುಡೇನು ಚಲಾಕು ಲಾಗಲೆ
ತಾಟಕಿ ರಕ್ಕಸೀ ಗೆ ಮಾಯಿ ಮಾರಗು ಸೋಡುಚೆ
ಮರ್ರ್ಯಾದೆರು ಮಾರಗು ಸೋಡುಚೆ
ಆಮಕಾ ಮಾರಗು ಸೋಡುಚೆ

ತಾಟಕಿ ರಕ್ಕಸಿ ಮ್ಹಳೆಲಿ ಗಸಗಸ್ಸಿ ಹಾಂಸ ಗೆ
ಮಾಯಿ ಗಸಗಸ್ಸಿ ಹಾಂಸಲಿ
ಜಾಂಗೇಚೆ ಖಯ್ಲಾನು ಪೋರಾ ತುಮ್ಹಿರೆ ಜಾಂವುಚೆ
ಪೋರಾ ತುಮ್ಹೀರೆ ಜಾಂವುಚೆ

ಚಾಂಗಯೀ ಉತುರಾನು ರಾಕುಸಿ ಮಾರಗು ಸೋಡೂಚೆ
ರಾಕುಸಿ ಮಾರಗು ಸೋಡೂಚೆ
ದಾಯ್ಯೇ ದಾಡೇಕು ಪೋರಾ ನಹಿರೆ ಪಾವಚೆ ತುಮ್ಹಿ
ನಹಿರೆ ಪಾವಚೆ

ಪಾಂಯೆಚೆ ತೀಡೊರೆ ಲಚುಮಣಕ್ ಮಸ್ತಕು ಚಾಡಲಾ ಗಾ
ತೀಡೊ ಮಸ್ತಕ ಚಾಡಲೊ
ಗರುಡಾಚೆ ಬಿಲ್ಲುರೆ ಬಾಣು ಜೋಡುಕ ಲಾಗಲೊ ವೀರು
ಜೋಡುಕು ಲಾಗಲೊ
ರಾಮ ರಾಮ ಬೊಲೂನು ಬಾಣ ಸೊಡೂಕು ಲಾಗಲಾ ಗಾ
ಲಚುಮಣ ಸೊಡೂಕು ಲಾಗಲೊ
ತೊವ್ಹೊಯಿ ಬಾಣೂಗಾ ತಾಟಕಿ ಹಡ್ಡೇಸಿ ಭೇಟಲಾ
ತಾಟಕಿ ಹಡ್ಡೇಸಿ ಭೇಟಲೊ

ರಾಮ ರಾಮ ಬೊಲೂನು ತಾಟಕಿ ಧರ್ತ್ತಿರು ಪೋಡಲೆ
ತಾಟಕಿ ಧರ್ತ್ತಿರು ಪೋಡಲೆ

ಬಾರಾಯಿ ಗಿರಿಧಾಮ ಧರ್ನಿ ಗಲ್‌ಗಲಿ ಹಾಲಾಲಾ ಗಾ
ಧರ್ತ್ತಿ ಗಲ್‌ಗಲಿ ಹಾಲಾಲಾ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗುರು ಗಾ ಯೇವ್ನು ಉಕ್ಲುನು ಘೇಯಾಲೊ
ದೊಗಾಕು ಉಕ್ಲುನು ಘೇಂವ್ನು ಬೊಲಾಕು ಲಾಗಲೊ//

ಕೋಣೂರೆ ಪುತ್ರು ತುಮ್ಹೆ ಮೊದ್ದೆ ತಾಟಕಿ ಮಾರಿಲೆ
–ರೆ ಪುತ್ರು ತಾಟಕಿ ಸಂಹರಿಲೆ
ಆಮ್ಹಿ ನಹಿ ತುಮ್ಹಿ ಗಾ ಅಜ್ಜ, ತಾಟಕಿ ಸಂಹರಿಲೆ ಗಾ
ಅಜ್ಜಾ ತಾಟಕಿ ಸಂಹರಿಲೆ //

****

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೃಭಾಷಾ ಮಾತೆಕ್ ಚರ್ಡಾಲೆ ಪತ್ರ್

(ಮಂಗ್ಳೂರ್ಚೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತರ್ಪೆನ್ 2002 ಇಸ್ವಿಂತು ಚಲ್ಲೆಲೆ ಪೋಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಡಾರಿ ಪತ್ರ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಂತು ಪ್ರಥಮ್ ಬಹುಮಾನ್ ಲಾಬ್ಲೆಲೆ ಕವನ್).

ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾತೆಕ್ ಮೊಗಾಚೆ ವಂದನಾ/
ಹಾಂವ್ ತುಗೆಲಿ ಚರ್ಡು ಮ್ಹಾಗ್ತಾ ಕೃಪಾಚೆ ಸ್ಪಂದನ//

ಸಪ್ತ ಕೊಂಕಣ ಸೀಮಾಚೆ, ಮೂಳ್ ಭಾಸ್ ತುಗೇಲಿ/
ಗಂಗಾ ಸಿಂಧು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪ್ಯೆಚೆ//

ಚರಣು ಆಯ್ಲಾ ಹಾಂವ್ ತುಕ್ಕಾ, ಆಸರ ದೀ ತೂ ಮಾಕ್ಕಾ/
ವಾಡ್ಯೆತ್ತೆಲೊ ತುಗೆಲಿ ಭಾಸ್, ಕಿತ್ತೇಯಿ ಸಂಸೂ ನಾಕ್ಕಾ//
ಮೊವಾಳಿ ಭಾಸ್ ತುಗೆಲಿ ಆನಿ ಗೋಡ್ ಉಲ್ವಾಣಿ/
ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವನ ಸಂದೇಶಾಚೆ ಪಾರಮಾರ್ಥಾಚೆ ಗಣಿ//

ಸೋಳಾ ಜಾತಿ ಕುಟ್ಮಾಲೆ, ಪನ್ನಾಸ್ ಲಾಕ್ ಲೋಕಾಲೆ/
ಭಾವೈಕಾಚೆ ತೇರು ತೂಂ, ಸಮನ್ವಯಾಚೆ ಆಗರ//

ಉಲ್ವಾಣೇರ್, ಬರವಣೇನ್, ಶಿಕಾಪಣ ದ್ವಾರಾ/
ಉಜಾಡ್ತೆಲೊ ತುಗೆಲಿ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರ//

ರಾಜಕಾರಣ ಚತುರ ತುಗೆಲೆ ಚರ್ಡುಂವಾ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೇನ್/
ಮಾಂಡ್ಲೊ ಸರ್ಕಾರ್ ಗೊಂಯೆಂತು, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಭಿಯಾನಾರ್//
ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಸನ್ನದಾಚೆ, ತುರಾಯಿ ಭಾಂದ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್/
ಹಾಂವ್ ದೀಕ್ಷಾ ಕರ್ತಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚೂಕ್ ಬರಯ್ಚಾಕ್
ಆನಿ ಮುಂಕೀ ಉಲ್ಲೈಚಾಕ್//

ಭಾರತ್ ಮಾತಾ ಚೇತನ ಪುತ್ರಿ ಚಿರಾಯು ಕೊಂಕಣಿ/
ಜೈ ಕೊಂಕಣಿ ಜೈ ಕೊಂಕಣಿ//

ವಂದನಾ ಗೆ ಅಮ್ಮಾ ತುಕ್ಕಾ ಚಂದನ ಪೂಸಿತಾ/
ಗಂಧ ಮಾಳಾ ಗಳಾಕು ಘಾಲುನು ಪೂಜಿತಾ//

ಧನ್ಯ ಆಮ್ಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ವಿಶ್ವ ವಂದಿತಾ/
ಲೋಕ್ ವೇದ್ ಪಯ್ಣಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಧಿತ//

****

ಕನ್ನಡ ಕವನಗಳು

ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ

ಕನ್ನಡ ಕವನಗಳು

ಕೃತಜ್ಞತೆ

(ವಿಶ್ವ ಮೂಲನಾಗಿ ಸರ್ವದೇವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ನಂಬಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ಮಾಣ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳೇನು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯದ ಒಂದು ಕಿರು ಪರಿಚಯ ಈ ಕವನ ರೂಪಕ).

ನಮಿಪೆವು ನಮಿಪೆವು ದಿನಕರಗೆ/
ಮೂಡಣ ಬಾನಲಿ ಉದಯಿಸಿ ಚಲಿಸುತ/
ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯಗೆ/
ಶಿರಬಾಗಿ ನಾವ್ ನಮಿಸುವೆವು//1//

ತನ್ನ ಕಕ್ಷೆಯ ಪಥದಲಿ ತಿರುಗುತ/
ನಿನ್ನ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಗೈಯುವ ಭೂಮಿಗೆ/
ಶಾಖವ ಕಳುಹಿಸಿ ಬೆಳಕನು ನೀಡುತ/
ಜಗವನು ಬೆಳಗಿದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೆ/
ನಮಿಪೆವು ನಿನಗೆ ನಮಿಸುವೆವು//2//

ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳ ಬೆಳಕಿನ ಜೊತೆಗೆ/
ಪಂಚಭೂತಗಳ ರಚನೆಯ ಮಾಡಿ/
ಜೀವರಾಶಿಯ ಕೊಡುಗೆಯ ನೀಡುತ/
ಪರಿಪರಿ ವಿಧದ ಬದುಕನು ಇತ್ತಿಹ/
ಸಕಲ ಚರಾಚರ ವಿಶ್ವ ನಿಯಾಮಕ/
ನಿನಗೇ ನಾವ್ ನಮಿಸುವೆವು//3//

ಪವನಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಪಾತದಲಿ/
ಷಡ್ ಋತು ಮಾನದಿ ಇಳೆಯನು ಪಳಗಿಸಿ/
ಶೀತೋಷ್ಣದ ಪರಿಸರ ಕಾಯುತ/
ಬದುಕಿಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡುವ ನಿನಗೆ/

ನಮಿಪೆವು ನಾವ್ ನಮಿಸುವೆವು//4//
ನಿನ್ನಯ ಬಳಗದ ನವಗ್ರಹಗಳಲಿ/
ಭೂಮಿಯ ನೆರವಿಗೆ ಉಪಗ್ರಹ ನೇಮಿಸಿ/
ಇರುಳಿನ ಕತ್ತಲೆ ಸರಿಸಲು ಚಂದ್ರಗೆ/
ತಣ್ಣನೆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಪ್ರಭೆಯನು ನೀಡಿದ/
ನಿನಗೇ ವಂದನೆ ಸಲಿಸುವೆವು//5//

ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿಗೆ ಮಳೆಯನು ಬರಿಸಿ/
ವರ್ಷಾ ಋತುವಿಗೆ ಪೈರನು ಹರವಿ/
ಶರದ್‌ಋತು ಕಾಲದಿ ಫಸಲನು ನೀಡಿ/
ಹೇಮಂತ ಋತುವಿಗೆ ಕಣಜವ ತುಂಬುತ/
ಸಮೃದ್ಧಿ ಕೊಡುವ ನಿನ್ನುಪಕಾರವ/
ಸ್ಮರಿಸುವೆವು ನಾವ್ ಸ್ಮರಿಸುವೆವು//6//

ಶಿಶಿರದ ಚಳಿಗೆ ಕೊರಡನು ಕೊನರಿಸಿ/
ಫಲಪುಷ್ಪ ಕಾಣಿಕೆ ತಪ್ಪದೆ ನೀಡುತ/
ಚೈತ್ರ ವೈಶಾಖದ ವಸಂತ ಋತುವಿಗೆ/
ಲವಲವಿಕೆಯ ವಹಿವಾಟನು ತೆರೆದಿಟ್ಟು/
ಸಂಭ್ರಮದಲಿ ನಲಿಯುತ ಬಲಿಯುತ/
ಎಲ್ಲವ ಮರೆವ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಪರಿಗೆ/
ವೈಶಾಖದ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನ ಝಳಕೆ/
ಆವರ್ತದಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವ ನಿನ್ನಯ/
ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಮಹಿಮೆಗೆ ನಾವ್ ನಮಿಸುವೆವು//7//

ಯುಗ ಯುಗ ಕಳೆದರೂ ಜೀವ ಸಂಕುಲ/
ಶರಣು ಬರುತಿದೆ ಈ ಚಮತ್ಕಾರಕೆ/
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವರುಷಗಳಾದರೂ/
ಕಿಂಚಿತ್ ಬೇಸರ ನಿನಗಿರದಿದ್ದರೂ/
ಒಂದರೆ ಗಳಿಗೆ ನೀ ಮರೆಯಾದರೆ/
ಭೂಮಂಡಲವೇ ಕಂಗಾಲು–
ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಅಡಿಮೇಲು/
ನಾವೂ ನಿನಗೆ ಶರಣಪ್ಪ–ನಾವೂ ನಿನಗೆ ಶರಣಪ್ಪ//8//

ವಿಕಾಸವಾದದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ/
ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ/
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನೆ ಹುಡುಕಿದರೆಲ್ಲೂ/
ಭೂಸ್ವರ್ಗದಂಥ ಪರಿಸರ ಇಲ್ಲ/
ನಿನ್ನಯ ಮಹಿಮೆಗೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ/
ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ/
ನಿನಗೇ ನಾವು ಶರಣಪ್ಪ–ನಿನಗೇ ನಾವು ಶರಣಪ್ಪ//9//

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಪರಕಾಯಗಳೆಲ್ಲ/
ಭೂಮಿಯ ನಾಶಕೆ ಎರಗುವ ಮುನ್ನ/
ಕಡುಶಾಖದ ಬಾಣದಿ ಸಂಹರಿಸುತ/
ಭೂತಾಯಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ/
ನಿನ್ನನು ನಾವು ಪೊಗಳುವೆವು–ನಿನಗೆ ನಾವು ಶರಣಪ್ಪ//10//

ಈ ತಾಯ ಮಕ್ಕಳು ದುಷ್ಟರು ಸೇರಿ/
ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭವ ಹಿಚುಕುವರು/
ಪ್ರತಿಕೃತಿ ಸಾಧನೆ ಗೈಯುವ ನೆಪದಲಿ/
ಪ್ರಕೃತಿ ನಾಶವ ಗೈಯುವರು/
ಸ್ವರ್ಗವ ನರಕಕೆ ತಳ್ಳುವರು//11//

ನೆಮ್ಮದಿ ಕೆಡಿಸುವ ಈ ಕೃತಿ ಚೌರ್ಯಕೆ/
ತೆಗಳಲೆ ನಿನ್ನನು, ನೀ ಹೊಣೆಯಲ್ಲ/
ಪ್ರಳಯವೇ ಇದಕೆ ಪರಿಹಾರ//
ಓ ಸೂರ್ಯದೇವನೆ ಕೊಡು ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯ/
ಪರಿಶುದ್ಧದ ಪುನರ್‌ವಸತಿಯ ಸೆಲೆಗೆ/
ನೀ ಜಗದಾಲಕ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುದೇವನೆ/
ಕೃತಜ್ಞರು ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರು/
ಶರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ಶರಣಪ್ಪ//12//

****

ಬದುಕು-ಬವಣೆ

ಕೊಂಕಣ ಖಾರ್ವಿ ಮೀನುಗಾರ, ಬದುಕಲು ನಿನಗೇನಾಧಾರ//
ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಮೀನುಗಾರ, ನಿನ್ನ ಬದುಕಿಗೇ ಸಂಚಕಾರ//
ಸಾವಿರ ಯಾಂತ್ರಿಕ ದೋಣಿಗಳು, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು//
ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಬೆಸ್ತರಿಗೆ, ವಿತರಣೆಯಾಯಿತು ಶಕ್ತರಿಗೆ//
ಉಡಲು ಉಣಲು ನಿನಗಿಲ್ಲ, ಉಳಿಯಲು ಮೊದಲೇ ನೆಲವಿಲ್ಲ//
ಮೀಸಲು ಪಾಲು ದಕ್ಕಿದೆಯೇ?, ಅನ್ಯರಿಗದರ ಹಕ್ಕಿದೆಯೇ?//
ಕೊಂಕಣ ಖಾರ್ವಿ ಎದ್ದೇಳು, ನಿನ್ನಯ ದಾರುಣ ಕಥೆ ಹೇಳು//
ಶಾಸನ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾನವು ಮೂಡಿಲ್ಲ//

ಸಂವಿಧಾನದ ನೆರಳಿನಲಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ//
ವಿಧಾನಸೌಧಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡು, ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆಗಿಬಿಡು//
ನಿನ್ನಯ ಓಟಿಗೆ ಬೆಲೆಯುಂಟು, ಆಳುವರಿಗದರ ಅರಿವುಂಟು//
ರಾಜಕೀಯದ ರಾಯಭಾರ, ಬಿಡದಿರು ನೀನದರ ನಂಟು//

(1994ರ 'ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ' ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಖಾರ್ವಿ ಚಿಂತನ' ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕವನ).

****

ವಿದ್ಯಾರಂಗ – ಉದಯಗೀತೆ

ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಉದಯ ತರಂಗ/
ವಿದ್ಯಾದೇವತೆ ಒಲಿದಿಹ ಸಂಘ/
ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವೆ ಗೈಯುವ ಸಂಘ/
ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಹ ಸಂಘ//ವಿದ್ಯಾರಂಗ//

ಕೆಡುಕು ನಿವಾರಿಸಿ ಒಳಿತನು ಸಾಧಿಸಿ/
ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಅರಿವನು ಮೂಡಿಸಿ/
ಶಿಸ್ತಿನ ಮಾರ್ಗದಿ ಸಾಗಲು ಬೋಧಿಸಿ/
ಮುಗ್ಧರ ಜಾಗೃತಿ ಮಾಡುವ ಸಂಘ//ವಿದ್ಯಾರಂಗ//

ವಿದ್ಯೆಯ ಕಲಿತು ವಿನಯದಿ ವರ್ತಿಸಿ/
ಸತ್ಪಾತ್ರವನು ರೂಢಿಸಿ ಬೆಳೆಸುತ/
ಉತ್ತಮರಾಗಿ ಬಾಳಲು ಕಲಿಸುತ/
ಸಭ್ಯರ ಜಾಣರ ಒಲವಿನ ಸಂಘ//ವಿದ್ಯಾರಂಗ//
ಕಾಲದ ಕರೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಾಕುತ/
ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲಿ ಮುಂದಕೆ ಸಾಗುವ/
ಚಿಂತನಶೀಲ ಯುವಜನ ಸಂಘ //ವಿದ್ಯಾರಂಗ//

(ಈ ಹಾಡನ್ನು ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯ ಧ್ಯೇಯಗೀತೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸಂಘದ ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ).

****

ವಿಶ್ವ ಕುಂದಾಪುರ ಕೃತಿಗಳು

* ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
  (ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು)
* ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲ...
  (ಪತ್ರಿಕಾ ಬರಹಗಳ ಸಂಕಲನ: ಬಂಡಾಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಅರೇಅಂಗಡಿ, ಹೊನ್ನಾವರ)
* ಒಡನಾಡಿ
  (ರೈತ ಹೋರಾಟಗಾರ ಹೋಳೂರು ಶಂಕರ್ ಕುರಿತ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ)

*****

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಗಳು:

* ಸಮತೆಯ ನಾಡಿನ ಉದಯಕ್ಕಾಗಿ
  (ಮೂಲ: ಹರಿಕಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಸುರ್ಜಿತ್)
* ಮಾವೋವಾದ: ಒಂದು ಎಡಪಂಥೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
  (ಮೂಲ ಸಂಪಾದಕರು: ಪ್ರಸೇನ್‌ಜಿತ್ ಬೋಸ್)
* ವಿಮೋಚನೆಯ ಸಮರದಲ್ಲಿ
  (ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಉತ್ತಮ ಅನುವಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ. ಮೂಲ: ಮೇಜರ್ ಎಸ್. ಜೈಪಾಲ್ ಸಿಂಗ್)
* ಇ.ಎಂ.ಎಸ್.-ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರರ ದತ್ತು ಪುತ್ರ
  (ಮೂಲ: ವಿ.ಜೆ.ಕೆ. ನಾಯರ್)
* ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ ಪಕ್ಷ
  (ಮೂಲ: ವಿ.ಜೆ.ಕೆ. ನಾಯರ್)
* ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ದಾಳಿ
  (ಮೂಲ: ಸುಬೋಧ್ ರಾಯ್)
  ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು)
* ಮಾರ್ಕ್ಸ್-ಎಂಗೆಲ್ಸ್ ಜೀವನ
  (ಮೂಲ: ಚೆ ಗೆವಾರ. ಚಿಂತನ ಪುಸ್ತಕ)
* ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧ
  (ಮೂಲ: ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್. ನವ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕ್ರಿಯಾ ಮಾಧ್ಯಮ)
* ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್
  (ಮೂಲ: ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್. ನವ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕ್ರಿಯಾ ಮಾಧ್ಯಮ)
* ದೇಶಪ್ರೇಮವೋ ದೇಶದ್ರೋಹವೋ...
  (ಮೂಲ ಸಂಪಾದಕರು: ಗೊದ್ದಂ ಕೋಟೇಶ್ವರ ರಾವ್. ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ)

*****

ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಗಳು :

* ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ಗಾಂಧಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ
* ದೇಶಭಕ್ತ ಕಾರ್ನಾಡ ಸದಾಶಿವ ರಾವ್

(ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು)

****

ಖಾರ್ವಿ ಚೇತನ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್

ವಾಸ್ ಬಾಬ್ಬಾ, ವಾಸಣ್ಣ, ಖಾರ್ವಿಯವ್ರೆ, ನಾಯ್ಕ್ರೆ..... ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಾರವಾರದವರೆಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಖಾರ್ವಿ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯ್ಕ್ (ಜನನ 11.02.1929–ನಿಧನ 15.06.2009). ಕೆ. ವಾಸುದೇವ ಖಾರ್ವಿ ಎಂದೂ ಇನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕ್ ಎಂದೂ ಅವರು ಪರಿಚಿತರು. ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮೀನುಗಾರ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ಬಲೆಯ ಸಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು ಅವರು ಅನವರತ ಅನಾನುಕೂಲಗಳ ಪ್ರವಾಹದ ಅಲೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಈಸಿದರು. ಶ್ರಮಜೀವಿ ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧಿಸಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದು ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬಿದರು. ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೃಭಾಷಿಕ ಮೀನುಗಾರ ಸಮುದಾಯವಾದ ಖಾರ್ವಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಯೇ ಅವರ ಏಕೈಕ ಗುರಿ–ನಡೆಯಾಗಿತ್ತು. "ನಿನ್ನ ನೋವು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾದರೆ ಬದುಕಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದು. ಪರರ ನೋವು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದು" ಎಂಬ ನುಡಿಯಂತೆ ಬಾಳಿದರು. ಸಹಾಯ ಕೇಳಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳದ ಮಾತೃ ಹೃದಯಿಗಳು. ಕಡಲ ಮಕ್ಕಳ ದನಿಯಾದ ಜನಪದೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ದುಡಿದರು. ಸ್ವತಃ ಜನಪದ ಶೈಲಿಯ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು–ಹಾಡಿ ಅವರ ಶ್ರಮಜೀವನಕ್ಕೆ ದನಿಯಾದರು. ಖ್ಯಾತ ಜನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕೆ.ವಿ. ನಾಯ್ಕರು 'ಖಾರ್ವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಒಬ್ಬ ಸಂತ". 90ನೇ ಜನ್ಮ ವರ್ಷಾಚರಣೆ, 10ನೇ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಅವರ 'ಮಾನಸ ಶಿಶು' ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿಯ ಸುವರ್ಣ ಉದಯೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ.

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ಬೆಲೆ : ₹ 50/-